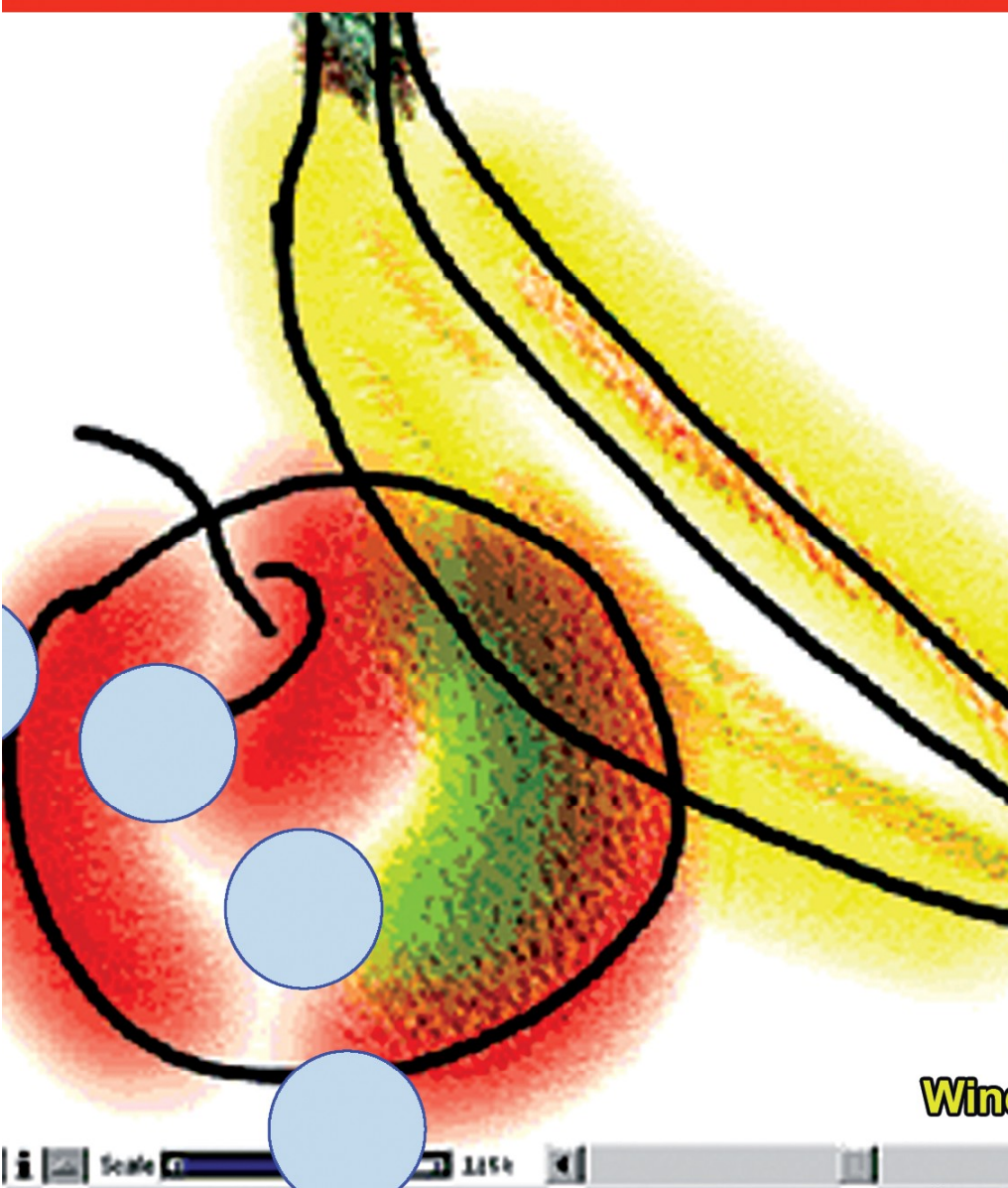

SoftwareBus

In dit nummer:

Wine, Windows onder Linux

Aquarel maken van een foto

Meer over Total Commander

Mega-gebruikersdag 22 september

hcc!DOSgg
SYSTEMEN & APPLICATIES

2007 **5**

Voor gebruikers van o.a.: Windows Linux PalmOS OS/2

Dit is *SoftwareBus* jaargang 25, september 2007, nummer 5

Het tijdschrift *SoftwareBus* is een officiële uitgave van de hcc!DOSgg

website: www.DOSgg.nl
 forums: <http://forum.DOSgg.nl>
 nieuwsserver: news.DOSgg.nl

INHOUD

Van de redactie	3
Mega-DGD 22 september, Programma	4
Het geheugen van Nederland	9
Probleemloos overstappen op Linux (Thunderbird) <i>Jan Stedehouder</i> ...	10
Windows Vista eindelijk veilig?	<i>Ruud Uphoff</i> ...15
Einde commercialisering Open Source-software <i>Jan Stedehouder</i> ...	18
Een praatje over Wijn	<i>Hans Lunsing</i> ...24
Maak een aquarel van je vakantiefoto	<i>Henk Rieke</i> ...32
Total Commander-tips	<i>Rein de Jong</i> ...35
Total Commander v7.01	<i>Rein de Jong</i> ...38
GigaHits 2007 - 5	<i>Henk van Andel</i> ...40
DOSgg VoIP Extra CD-ROM	<i>Henk van Andel</i> ...42
Virusbedreigingen	44
DOSgg Vraagbaken	45
Colofon	47
Vereniging DOSgg	48

Mega-Gebruikersdag DOSgg: 22 september 2007
 in De Bilt, H.F.Witte Centrum. Zie www.DOSgg.nl

● Van de redactie ●

De HCC, onze moedervereniging, maakt een ernstige crisis door. Velen weten dit, maar of de ernst voldoende bekend is, kunnen we niet beoordelen. Velen hebben er al hun scherpzinnige analyses op losgelaten. Het ledental stijgt niet, maar daalt al enige jaren. De HCC-dagen zijn een grote verliespost voor de vereniging en gaan daarom (zeker) dit jaar niet door. De aantrekkelijkheid van de computer als hobby-instrument loopt terug, nu het steeds meer een ‘commodity’ (dat woord hoor je in dit verband te gebruiken!) is geworden. Kortom, we hebben het er in de *SoftwareBus* al vaker over gehad, het lidmaatschap van de HCC lijkt minder aantrekkelijk geworden en ook de gebruikersgroepen zien over het algemeen hun ledental teruglopen. Inmiddels zijn allerlei maatregelen genomen om verdere onttakeling te voorkomen. Vooral op het financiële vlak is niet te ontkomen (geweest) aan ingrijpende aanpassingen. En, zoals zo vaak in organisaties gebeurt, denkt men ook bij de HCC veel te kunnen bereiken met herstructureringen, vernieuwing van de statuten en wijzigingen van bestuursvormen. Alles onder het motto: Verander de structuur en je zit weer goed! Het is immers de *structuur* waarin de mensen (moeten) werken die belemmerend is, zo is de opvatting. Diezelfde structuur was jarenlang geen hindernis, maar is dat nu wel... (?)

De DOSgg is als zelfstandige vereniging gelieerd aan de HCC en heeft bedenkingen tegen vele reorganisaties van de HCC-structuur, omdat die zeer veel energie kosten en meer nadelige effec-

ten zullen hebben dan bijdragen aan het oplossen van de problemen.

De financiële positie van de DOSgg is, in tegenstelling tot die van de HCC, nog wel gezond. Maar - als de plannen doorgaan - zullen onze inkomsten uit de contributies van HCC-leden die DOSgg-lid zijn, tot een minimum dalen. Op deze wijze draagt de DOSgg - niet geheel vrijwillig - bij aan het op de been houden van de HCC. Maar het is duidelijk dat dit slechts gedurende een beperkte tijd kan. De DOSgg is de grootste en meest actieve gebruikersgroep in de HCC en heeft daardoor flinke uitgaven.

Hiermee bereiden wij de lezers vast voor op komende veranderingen in hun relatie tot de HCC en de DOSgg. De contributies zullen gewijzigd worden en de toezending van HCC-bladen (niet de *SoftwareBus*!) staat ook op de helling.

Wat wel doorgaat, is de Mega-gebruikersdag van de DOSgg op 22 september 2007 in De Bilt. Deze *SoftwareBus* begint met een grote beschrijving van deze dag. Verder artikelen over Vista en Linux, daar ontkomen we niet aan ☺. En het einde van de commercialisering van open source software (met een vraagteken). Maar misschien wilt u van uw vakantiefoto een ‘aquarel’ maken? Lees het in dit nummer. Wordt software gratis? Er zijn interessante ontwikkelingen gaande. Total Commander komt weer aan bod, maar ook Wijn, of beter Wine. Kortom, u had het zelf niet beter kunnen schrijven. Maar doet u dat vooral wèl. Het is zeer gewenst!

● Mega gebruikersdag DOSgg ●

22 september 2007

Op **zaterdag 22 september** is het weer zover. Opnieuw organiseert de DOSgg haar **Mega-gebruikersdag** waar vele HCC-gebruikersgroepen hun kennis en kunde demonstreren.

De DOSgg nodigt jullie van harte uit om aanwezig te zijn op dit grote festijn. Voor iedere bezoeker is er gratis koffie in de grote zaal beschikbaar. Naast allerlei stands in de grote zaal zijn er ook *15 lezingen* en *4 workshops*, waar veel informatie verstrekt wordt. Zie voor de tijden van lezingen en workshops bijgevoegde indeling.

Aanvang van deze Mega gebruikersdag is 10.00 uur en het einde 16.00 uur.

De centraal gelegen locatie is, zoals al vele jaren:

HF Witte – Congrescentrum

Henri Dunantplein 4, 3731 CL De Bilt
Tel.: 030 - 220 3954

Voor routebeschrijving zie: www.DOSgg.nl

DOSgg

De DOSgg ondersteunt gebruikers van computerbesturingssystemen voor thuisgebruik, zoals alle versies van MS Windows en Linux. Deze ondersteuning is in de vorm van: bijeenkomsten met lezingen en workshops, een Helpdesk met Vraag-Baak via VolP, eMail en telefoon, een Forum, KennisBank en Nieuwsgroepen. Daarnaast is er een eigen blad de 'SoftwareBus', waar een voordelig abonnement op genomen kan worden. Elk nummer van de *SoftwareBus* gaat vergezeld

van een DVD-ROM (GigaHits) met veel software en informatie.

Lezingen

De lezingen worden in diverse zalen gegeven; voor de juiste zaal en aanvangstijd kun je het schema op blz. 9 gebruiken.

Google Earth

Kees van der Vlies geeft een lezing over *Google Earth*.

Google Earth en Google Maps zijn gratis internetdiensten, waarmee men praktisch de hele aarde kan bekijken op internet, vanuit satellietfoto's en kaarten. Hoewel de informatie via een browser zichtbaar gemaakt kan worden, heeft Google voor Earth een eigen interface ontworpen. Inmiddels zijn er al vele toepassingen voor Google Earth bedacht, van zeer serieus tot ludiek. Kees van der Vlies vertelt de nodige wetenswaardigheden en laat natuurlijk ook zien wat er allemaal mogelijk is.

TomTom

Op stap met TomTom is de titel van de lezing die Bas van den Dikkenberg geeft over het bekendste navigatiesysteem. In deze lezing wil hij niet alleen laten zien hoe je met TomTom kunt navigeren, maar ook wat er nog meer mee kan: Flitspalen op tijd zien, file-info ophalen, navigeren op basis van coördinaten. Tevens laat hij zien hoe je je TomTom wat persoonlijker kunt maken. Heb je problemen met je TomTom, stel hierover vragen en we helpen je verder.

MS Vista

Daarnaast hebben wij Tony Krijnen, van Microsoft Nederland bereid gevonden ons te informeren over *Vista*. Naast een lezing zal er ook voldoende gelegenheid zijn om hem vragen te stellen.

Over het verschil tussen een foto

Jurriaan Nijkerk van het Platform Digi-Foto zal in zijn verhaal ingaan op de inhoudelijke kant van het fotograferen. Kennis van en vaardigheid met de camera is geen garantie voor een goed beeld. Een camera is, technisch gezien, niets meer dan een hoopje bouten en moeren. Compositie, lichtval, kleur, camera-standpunt zijn zaken die van het kiekje 'Dé Foto' maken. Bovendien moet een foto boeiend zijn; dat geldt zowel voor een stilleven als voor een actieplaat. Anders blijft de levensduur beperkt tot de levensduur van de gemiddelde krantenfoto, namelijk 8 seconden: tot de volgende bladzijde wordt opgeslagen.

Workshops

Op deze Mega gebruikersdag geeft de DOSgg tweemaal twee workshops, waarbij de deelnemers zelf achter de computer kunnen werken en stapsgewijs meedoen met wat er voorgedaan wordt.

OpenOffice Impress

Isja Nederbragt geeft een workshop over *OpenOffice.org Impress*. Dit is een gratis grafisch presentatieprogramma dat diavoorstellingen met tekst, plaatjes en grafieken levert. Het is net als de GIMP een open source-programma. Het werkt onder Windows en Linux. PowerPoint-presentaties kunnen in OpenOffice.org Impress gedraaid worden, het omgekeerde is ook het geval. OpenOffice.org Im-

press kan bovendien gebruikt worden om een diavoorstelling van uw foto's te maken. Tekst kan toegevoegd worden. Het is niet moeilijk een presentatie te maken met OpenOffice.org Impress. Het vraagt wel enige oefening en er zijn niet veel (Nederlandse) boeken beschikbaar. Alle begin is moeilijk. Vandaar deze workshop op de Mega-DOGgg-dag. Tijdens de workshop kunt u oefenen. U krijgt het programma, de cursus zelf en adviezen over te lezen boeken.

Joomla

Bas van den Dikkenberg en Nicolaas Kraft van Ermel leggen uit hoe het verder met Joomla gaat. De laatste sessie in de trilogie van Joomla, de installatie en configuratie van Joomla-componenten en -modules. Ze gaan het hebben over componenten en modules, met name de installatie en configuratie ervan.

Voor deze workshop is enige voorkennis vereist; bij voorkeur heb je de voorgaande workshops gevolgd. Mocht je bij het installeren problemen hebben met bepaalde componenten en of modules, dan kun je dat inbrengen en dan kunnen we er meteen naar kijken.

Vooraanmelding voor workshops

Aangezien het aantal plaatsen beperkt is - maximaal 24 personen per workshop - en er altijd veel belangstelling voor is, wordt een systeem van vooraanmelding gehanteerd voor de helft van het aantal beschikbare plaatsen. De andere helft wordt op de dag zelf via de infobalie beschikbaar gesteld. Deze vooraanmelding kan plaatsvinden tot en met de dinsdag voor de Mega-gebruikersdag (dus uiterlijk 18 september) via de website

www.DOSgg.nl.

Andere HCC-groeperingen

In de grote zaal zijn op 22 september nog achttien andere groeperingen te gast. Hieronder volgt een korte beschrijving wat zij te bieden hebben. Kijk voor gedetailleerde informatie op hun eigen websites.

Astrologie-gg

In deze stand kunnen jullie kennis maken met de opbouw van een horoscoop. Met een beetje meer kennis van de ascendant, de zon, de maan en de planeten ben je dan in staat je eigen geboortehoroscoop uit te leggen en je zult verast zijn over het inzicht dat dit je geeft in je eigen en andermans karakter. Hannie Fassotte kan je er alles over vertellen en houdt er ook een lezing over. Kijk voor meer informatie op <http://www.astrologie.hcc.nl>

Basic-gg

Willem Gobel en zijn collega's zullen bezoekers wegwijs maken in BASIC-programmeren vanaf DOS tot onder Vista, zelf spelletjes ontwerpen, puzzels oplossen, klank en kleur van fractals programmeren tot zelf muziekrobots maken in BASIC. Naast al deze informatie wordt er ook een speciale lezing gehouden waar extra uitleg gegeven wordt over BASIC-programmeren. Kijk voor meer informatie op <http://www.basic.hccnet.nl>

Beginners-gg

Het ligt in de naam besloten: deze groepering richt haar activiteiten speciaal op de startende computergebruiker. En daarbij vooral op diegenen die op latere leeftijd in contact zijn gekomen met het gebruik van een eigen computer. Onze

groepering bestaat uit ongeveer 7000 leden, met opmerkelijk veel vrouwelijke leden, die zich bij ons thuis voelen. Onze activiteiten bestaan uit o.m. het onderhouden van helpdesks, zowel telefonisch als per e-mail, en het houden van leerzame voorlichtingsbijeenkomsten in vele plaatsen in Nederland. Like Lyons geeft een lezing over **Picasa 2**. Picasa is gratis software van Google waarmee u:

- alle foto's op uw computer kunt zoeken en sorteren.
- effecten kunt bewerken en toevoegen aan uw foto's in slechts enkele stappen.
- uw foto's kunt delen met anderen via e-mail, afdrukken en op het web: het is snel, eenvoudig en gratis.

Zie voor meer informatie www.hccbg.nl

Beleggen-gg

Hier kun je terecht als je meer wilt weten over hoe je je geld op een verantwoorde manier kunt beleggen. Ervaringsdeskundigen staan je te woord en geven informatie over de tools die je kunt gebruiken als particuliere belegger. Tja, je moet wel wat geld achter de hand hebben om dit te kunnen doen; dat verstrekken ze niet in deze stand. Zie voor meer informatie <http://www.hccbeleggen.nl>

ClubPerfect-gg

Deze gebruikersgroep laat je kennis maken of je kennis vernieuwen met *WordPerfect*, maar ze doen meer. ClubPerfect ondersteunt gebruikers van WordPerfect, CorelDRAW en aanverwante software, zoals Quattro Pro, Paradox, Presentations, Ventura en Printhouse. Zie voor meer informatie <http://www.clubperfect.hcc.nl>

DataCom-gg

Als doelstelling heeft deze groepering een definitie geformuleerd wat zij onder datacommunicatie verstaan, het gaat dan om:

- a. de overdracht van informatie
- b. in digitale vorm en
- c. tussen computersystemen.

Je kunt hier informatie krijgen over de effecten van Vista op diverse toepassingen nu en in de toekomst. Zie voor meer informatie www.datacomm.hcc.nl

eCS-gg

Als bezoeker kun je je afvragen waar eCS nu voor staat. Welnu: het is de afkorting van eComStation, een besturings-systeem dat gebaseerd is van op de meest recente versie van OS/2. Je krijgt hier informatie over de voordelen van het gebruik van dit besturingssysteem. Aanvullende informatie zal tijdens een lezing in een aparte zaal gegeven worden. Zie voor meer informatie www.ecs-gg.nl

Flightsimulator-gg

Als je wilt proberen hoe je een vliegtuig kunt besturen, dan kun je in deze stand terecht. Diverse soorten vliegtuigen zijn in een gesimuleerde cockpit, met behulp van de computer, uit te proberen. Informatie over de gebruikte programma's en randapparatuur kun je hier ook krijgen. Speciaal voor de hoogvliegers een must. Zie voor meer informatie <http://www.hccflightsimulator.nl>

Genealogie-gg

Het uitzoeken van je stamboom is voor belangstellenden een leuke hobby. Als je hierbij ook nog je computer kunt gebruiken, wordt het toch een stuk handiger. In deze stand kun je dan ook alles

te weten komen over hoe je dit moet aanpakken. Daarnaast wordt er in een andere zaal een uitgebreide lezing gegeven over het hoe van dit alles.

Zie voor meer informatie

<http://www.genealogie.hccnet.nl>

KOV-gg

Bij de gebruikersgroep die zich specialiseert in Kunst-Ontwerp & Vormgeving en dat allemaal via de computer, kun je informatie krijgen met artistieke inhoud. Het laat zich raden dat hierbij speciale software gebruikt wordt en dat het gaat om tekenen, schilderen, beeldbewerking, digitale fotografie etc. Zie voor meer informatie <http://www.kov.hccnet.nl>

P2000-gg

Computergebruikers van diverse typen van P2000, waar de P staat voor Philips met een Z80 processor, uitgezonderd de MSX-machines, kunnen hier hun hart ophalen. Belangstellenden kunnen hier informatie krijgen over de hardware maar ook over allerhande software-toepassingen. Zie voor meer informatie <http://www.p2000.hccnet.nl>

Pascal-gg

Het zelf maken van programma's is een hobby die nog steeds veel mensen trekt. De Pascal-gg informeert je over de verschillende mogelijkheden van Delphi en elektronica, treintoepassingen, meet- en regelapparatuur en 10 kleine programma's om zelf in elkaar te zetten. Daarnaast wordt er een lezing gegeven waar belangstellenden een demo-CD-ROM met het programma 'Wallpaper' ontvangen; hiermee kan de desktop leuk ingesteld worden. Zie voor meer informatie <http://www.delphigg.nl>

PC-gg

Wie de Personal Computer intensief gebruikt en hiervoor ondersteuning zoekt, kan bij deze stand breed geïnformeerd worden op de gebieden van elektronica, fotografie, grafisch en beeldbewerking, netwerken en video. Meer informatie op <http://www.pcgg.nl>

Postzegel-gg

Computergebruik bij het verzamelen van postzegels biedt vele voordelen. Er bestaat veel speciale software voor en via internet is altijd informatie te vinden. Hier kun je alle antwoorden krijgen op de vragen die je hierover hebt. Gemonstreerd wordt hoe dit allemaal in zijn werk gaat. Zie voor meer informatie <http://www.postzegel.hcc.nl>

Risc OS-gg

Informatie over RISC OS als besturings-systeem van de computer wordt hier gegeven. Bijv. wat het tot zo'n bijzonder besturingssysteem maakt, over de applicaties die er zijn, de hardware die ervoor is uitgebracht, en over toebehoren. Over de roemruchte historie van RISC OS, ontwikkeld door Acorn, over haar huidige positie in een turbulente markt. Zie voor meer informatie www.riscosgg.nl

Testbank

Ook de mensen van de Testbank zijn in

een stand aanwezig om hardware te testen. Als je een niet (correct) werkend apparaat of onderdeel hebt of als er twijfel bestaat of het apparaat nog goed is, kun je hier terecht bij deskundigen die het voor je uitzoeken.

Zie voor meer informatie

<http://www.testbank.hccnet.nl>

TrainSim-gg

Trainsim staat voor treinsimulator. Een computerprogramma dat het rijden met treinen nabootst. Allerlei soorten treinen kunnen dat zijn. Op het scherm is het cabinepaneel zichtbaar met wie je de trein kunt besturen. Kortom iets voor de *Rail Away*-hobbyisten. Meer informatie op <http://www.hcc-trainsimgg.nl>

Windows-gg

De doelstelling van de HCC Windows-gebruikersgroep is het streven naar maximale ondersteuning bij het gebruik van Microsoft Windows-besturingssystemen en eventuele afgeleiden en/of opvolgers daarvan, alsmede hulp bij problemen met de in deze besturingssystemen ingesloten software. In de stand kun je terecht met vragen en daarnaast zijn er een tweetal lezingen in een aparte zaal. Zie voor meer informatie <http://www.windows.hccnet.nl> .

Mega-DOSgg-gebruikersdag, zaterdag 22 september 2007

KOM NAAR DE BILT EN MAAK HET MEE!

Programma Mega-gebruikersdag DOSgg

Activiteit	Begin - Einde	Locatie	Onderwerp	Niveau	Inleider	Groepering
Lezing 1	10.00 - 11.00	Over de Vecht-zaal	Vista	Allen	Tony Krijnen	Microsoft Nederland
Lezing 2	11.15 - 12.15		Vragenuurtje	Allen	Tony Krijnen	Microsoft Nederland
Lezing 3	12.30 - 13.30		Picasa 2	Begin	Like Lyons - den Herder	Beginners-gg
Lezing 4	13.45 - 14.45		Virussen mobiele tel.	Begin	Henk Compier	Wireless Mobile Computing
Lezing 5	15.00 - 16.00		Daarom is Risc OS zo leuk	Begin	Jan Muyderman	Risc OS-gg
Lezing 6	10.00 - 11.00	Statenkamer	Google Earth / Google Maps	Begin	Kees van der Vlies	DOSgg
Lezing 7	11.15 - 12.15		Tom-Tom	Begin	Bas van den Dikkenberg	DOSgg
Lezing 8	12.30 - 13.30		Onderhoud en veiligheid	Begin	Gerard Otten	Windows-gg
Lezing 9	13.45 - 14.45		Ins en outs Windows Vista	Gev.	Gerard Otten/Derk Doeven	Windows-gg
Lezing 10	15.00 - 16.00		Pascal en de zonnecel	Gev.	Detlef Overbeek	Pascal-gg
Lezing 11	10.00 - 11.00	Oostbroeckzaal	Uw eigen geboortehoroscoop	Beg.	Hanny Fasscotte	Astrologie-gg
Lezing 12	11.15 - 12.15		Basic programmeren	Gev.	Willem Gobel	Basic-gg
Lezing 13	12.30 - 13.30		ECS installeren naast Windows	Beg.	Gerrit Schoenmaker	eCS-gg
Lezing 14	13.45 - 14.45		Alles over Genealogie	Beg.	Leonard v Kessel	Genealogie-gg
Lezing 15	15.00 - 16.00		Over het verschil tussen een foto	Allen	Jur Nijkerk	DOSgg
Workshop 1	10.00 - 11.00	Jachtkamer	Open Office Impress	Begin	Isja Nederbragt	DOSgg
Workshop 2	11.15 - 12.15					DOSgg
Workshop 3	13.45 - 14.45		Joomla deel 3 installatie van componenten en modules	Begin	Nicolaas Kraft v Ermel	DOSgg
Workshop 4	15.00 - 16.00				Bas van den Dikkenberg	DOSgg

Het Geheugen van Nederland

Voor liefhebbers van wat wij vroeger *Vaderlandse Geschiedenis* plachten te noemen is www.geheugenvanederland.nl een aanbevelenswaardige website. Het is een grote digitale verzameling van afbeeldingen, teksten, films en audiofragmenten. De lijst met onderwerpen bevat items als: Economie & maatschappij, Politiek & Koningshuis, Oorlog, Beel-

dende kunst, Theater & muziek, Literatuur, Natuur, TV & radio, Landkaarten, enz. Ook kan de bezoeker gericht naar (beeld)materiaal zoeken door trefwoorden in te toetsen.

Probleemloos overstappen op Linux: het overzetten van uw e-mailgegevens

Jan Stedehouder

Bij de overstap van Windows naar Linux wilt u ongetwijfeld graag uw persoonlijke bestanden meenemen, waaronder uw e-mailgegevens. Wij gaan er in dit artikel van uit dat u Outlook Express of Outlook gebruikt als belangrijkste e-mailprogramma, maar het besprokene kan evenzeer gelden bij andere programma's. Voor Linux zijn meerdere e-mailprogramma's beschikbaar, maar deze hebben wel wat moeite met het inlezen van een Outlookpostbus. Het is belangrijk dat u onder Windows al het een en ander voorbereidt. Voor het veiligstellen van uw e-mailgegevens is meer dan één methode beschikbaar. U kunt maar het beste zo snel mogelijk aan dit keuzefenomeen wennen: *werken met Linux betekent dat er vaak meer dan één manier is om een klus te klaren*. Voor dit artikel is gebruik gemaakt van Ubuntu Linux.

Methode 1: Veiligheid voor alles

In deze paragraaf laten wij u zien hoe u op de veiligste manier uw e-mailboxen vanuit de Windows-omgeving naar de Linux-omgeving overbrengt. Allereerst installeert u Mozilla Thunderbird onder Windows. Thunderbird is een e-mailprogramma dat voor meerdere besturingsystemen beschikbaar is. Het programma is te downloaden via www.mozilla-europe.org/nl/products/thunderbird/. U installeert het op de gebruikelijke manier. Zodra de installatie is afgerond, krijgt u de vraag of u gegevens uit Outlook wilt importeren, wat u natuurlijk doet.

Als tweede stap installeert u een extensie die het mogelijk maakt de e-mailmappen te exporteren in een bestandsformaat dat door Thunderbird onder Linux herkend kan worden. Klinkt dat raar? U gaat toch van Thunderbird naar Thunderbird? Inderdaad, maar dit is de meest 'schone' en veilige manier voor het overbrengen van de mappen. Vreemd genoeg heeft Thunderbird de benodigde exportfunctie niet standaard bij zich en moet u naar <https://nic-nac-project.de/~kaosmos/mboximport-en.html> gaan om de importextensie voor mbox op te halen. Na het binnenhalen gaat u naar Extra → Extensies en klikt op Installeren. U navigeert naar de binnengehaalde extensie, klikt erop en herstart Thunderbird.

Vervolgens klikt u met de rechtermuis-knop op de betreffende map in Thunderbird en kiest voor Importeren of Exporteren. U kunt nu een of meer e-mailboxen tegelijk importeren of exporteren, inclusief hun eventuele submappen (voor de supergeorganiseerden onder ons), maar ook afzonderlijke .eml-berichten. U zorgt dan dat de nieuwe bestanden veilig apart worden gezet. Zodra u de installatie van Ubuntu Linux hebt afgerond, start u Thunderbird. U krijgt dan het stappenplan te zien om een nieuw e-mailaccount aan te maken. Daarna installeert u de .mbox-extensie en herhaalt u de bovengenoemde stappen. In dit geval importeert u dus de oorspronkelijke e-mailmappen.

Deze methode is vooral geschikt als u kiest voor een eenmalige overstap van Windows op Linux, als u slechts met één of enkele e-mailaccounts te maken hebt of niet al omvangrijke lijst aan berichtenregels in Thunderbird onder Windows hebt aangemaakt.

Methode 2: 'Quick and dirty'

Misschien bent u al een enthousiaste gebruiker van Thunderbird onder Windows en hebt u meerdere e-mailaccounts ingesteld of een reeks berichtenregels voor de beheersing van de digitale poststroom. Wij kunnen begrijpen dat u dan niet direct zin heeft om dat allemaal opnieuw in te typen. Er is een andere methode beschikbaar, die wij de 'vuile' methode noemen en die vooral geschikt is voor een eenmalige overzetting van uw Thunderbird-gegevens van Windows naar Linux. In de kern komt het hier op neer: u kopieert de profielmap van Thunderbird onder Windows naar de

juiste locatie onder Linux. U neemt dan wel een aantal bestanden meer mee

die voor de Windows-variant noodzakelijk zijn en voor Linux overbodig, maar dat levert bij het latere gebruik geen problemen op.

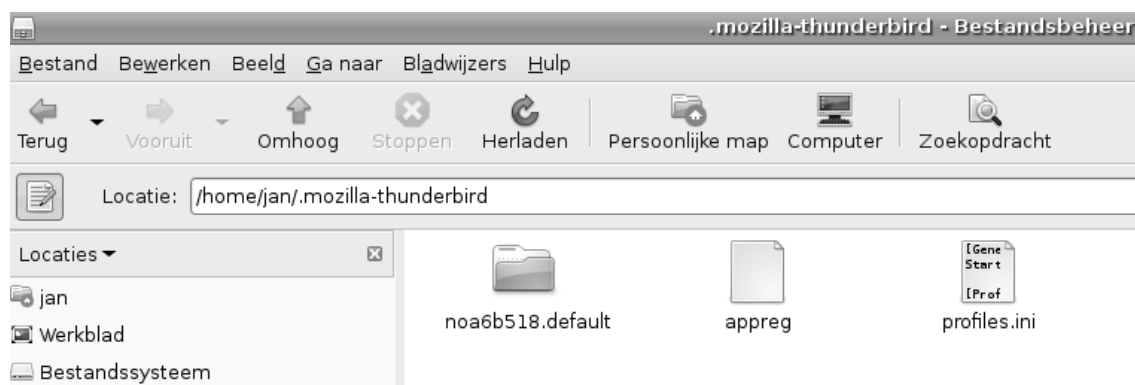
Waar staan uw persoonlijke gegevens van Thunderbird? De mappen die u nodig hebt, zijn te vinden op de volgende locatie:

```
C:/Documents and Settings/
Gebruiker/Application Data/
Thunderbird/
```

U ziet de bestanden profiles.ini en registry.dat en een map Profiles. In de map Profiles zit weer een map met een naam die lijkt op qoxrqtio.default. Bij u kan een andere naam staan. Deze map moet u in zijn geheel naar een veilige locatie overbrengen. Zodra u klaar bent met de installatie van Ubuntu Linux, start u Thunderbird voor de eerste keer op en volgt het stappenplan voor het aanmaken van een nieuwe e-mailaccount en sluit na afloop Thunderbird af. Door deze stap maakt u een verborgen map aan met de naam

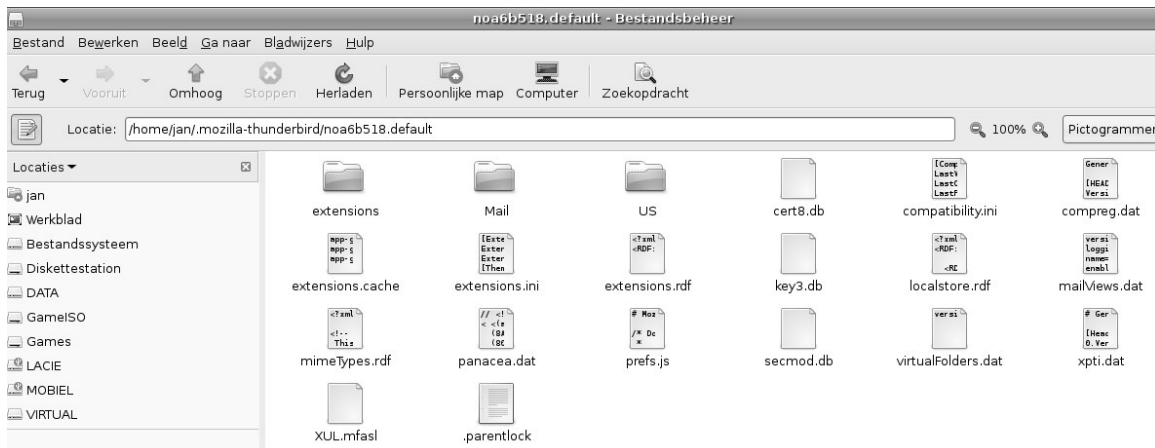
```
/home/gebruikersnaam/mozilla-
thunderbird
```

In deze map ziet u opnieuw twee bestanden (appreg en profiles.ini) en een map genaamd noa6b518.default (of iets wat daar op lijkt).

U opent de map noa6b518.default en verwijdert daaruit alle onderliggende bestanden en mappen. Voor de veiligheid kunt u ze naar een andere locatie kopiëren. (Afb. op de volgende blz.)

Vervolgens kopieert u alle onderliggende mappen en bestanden van qoxrqtio.default naar noa6b518.default. Zodra u klaar bent, herstart u Thunderbird. U klikt even op

e-mail-mappen terecht? Het antwoord is ja, maar het vereist wat zorgvuldigheid.

alle e-mailmappen in het linkerpaneel van Thunderbird en de mappen worden vervolgens geladen. U kunt nu e-mail ophalen en verzenden. U zult merken dat u niet wordt gevraagd naar uw wachtwoorden of accountinstellingen; zelfs de berichtenfilters zijn overgenomen.

Waarom heet dit dan de 'vuile' methode? In de eerste plaats hebt u nu ook stukjes gekopieerd die voor Linux niet nodig zijn. In de tweede plaats zijn ook de extensies gekopieerd, hetgeen in veel gevallen goed zal gaan, maar soms voor problemen kan zorgen. Het is dan zaak om die extensie weer te verwijderen uit Thunderbird.

Methode 3: Uw e-mailmappen toegankelijk vanuit Windows en Linux

Het is heel goed mogelijk dat u kiest voor een multiboot-installatie van Windows naast Ubuntu Linux en dat u een gedeelte partitie gebruikt voor bestanden die door programma's van beide besturingssystemen gebruikt gaan worden. Wij noemen deze gedeelte partitie voor het gemak 'data'.

Kunt u dan ook vanuit Thunderbird Windows en Thunderbird Linux bij dezelfde

Thunderbird slaat de eigen bestanden onder Windows op in de map

C:/Documents and Settings/Gebbruiker/Application Data/Thunderbird/ en onder Linux in

/home/gebruikersnaam/.mozilla-thunderbird

Thunderbird 'weet' waar de juiste bestanden staan door in deze mappen te kijken naar het bestand profiles.ini. Het bestand profiles.ini onder Windows heeft deze inhoud:

```
[General]
StartWithLastProfile=1
[Profile0]
Name=default
IsRelative=1
Path=Profiles/qoxrqtio.default
```

De regel IsRelative=1 geeft aan dat Thunderbird gebruik moet maken van de onderliggende mappen op de standaardlocatie. Deze locatie wordt op de volgende regel (Path) aangegeven. In feite is de werkelijke locatie C:/Documents and Settings/Gebbruiker/Application Data/Thunderbird/Profiles/qoxrqtio.default, maar door IsRelative=1 hoeft het hele voorgaande stuk niet te worden gedefinieerd. Dat gaat straks veranderen.

U maakt een nieuwe map aan op de partitie 'data' voor de gegevens van Thunderbird, bijvoorbeeld D:/Gebruikersnaam/Thunderbird/. U kopieert de map qoxrqtio.default naar de nieuwe locatie, maar laat de bestanden profiles.ini en registry.dat staan. De nieuwe locatie is dan

```
D:/Gebruikersnaam/Thunderbird/
qoxrqtio.default.
```

U kunt de map op de oude locatie verwijderen of hernoemen; op die wijze weet u zeker dat Thunderbird die bij de volgende start niet meer vindt. (Dit kunt u testen door Thunderbird even opnieuw op te starten. Als u dan terecht komt in het stappenplan om een nieuw account aan te maken is het goed. Sluit Thunderbird dan gewoon af.) Het is nu zaak om Thunderbird te vertellen waar de juiste mappen staan. Open het bestand profiles.ini en wijzig de regel IsRelative=1 in IsRelative=0. Geef vervolgens op de regel Path de nieuwe locatie aan. In ons voorbeeld komt profiles.ini er dan zo uit te zien:

```
[General]
StartWithLastProfile=1
[Profile0]
Name=default
IsRelative=0
Path=D:\Gebruikersnaam\Thunderbird\Profiles\qoxrqtio.default
```

Let u er wel even op dat de 'slashes' in de Path-regel anders zijn dan u onder Windows gewend bent ('backward' in plaats van 'forward'). Als u nu Thunderbird opstart, zou dit moeten werken. Indien dat niet het geval is, controleert u dan of de Path-regel wel overeenkomt met de werkelijke locatie.

U herstart nu uw computer en gaat verder onder Ubuntu Linux. Ook hier gaat

het om twee aspecten: (1) het aanpassen van profiles.ini en wel zodanig dat het (2) wijst naar de nieuwe locatie van de benodigde Thunderbird-mappen. U kunt hiervoor niet de Path-regel uit het bestand profiles.ini onder Windows gebruiken. Immers, Linux werkt met andere conventies voor partities. Het bestand profiles.ini vindt u in de verborgen map /home/gebruikersnaam/mozilla-thunderbird.

De map noa6b518.default kan weer worden verwijderd of verplaatst. In ons voorbeeld is de partitie 'data' een logische partitie die FAT32 gepartitioneerd is. Bij een reguliere installatie van Ubuntu Linux is de kans groot dat deze partitie automatisch is gemount en nu op uw bureaublad staat. De partitie 'data' is in ons geval te vinden onder /dev/hda5, maar het kan ook een andere locatie zijn. Met dit gegeven kunt u profiles.ini onder Linux aanpassen, zodat het naar deze nieuwe locatie verwijst:

```
[General]
StartWithLastProfile=1
[Profile0]
Name=default
IsRelative=0
Path=/dev/hda5/Gebruikersnaam/Thunderbird/Profiles/qoxrqtio.default
Default=1
```

U kunt het testen door Thunderbird onder Linux op te starten. Als u het stappenplan ziet verschijnen dan is ook hier de Path-regel waarschijnlijk niet correct. Let erop dat Linux onderscheid maakt tussen hoofd- en kleine letters. De map Gebruikersnaam is voor Linux een andere dan gebruikersnaam (met een kleine letter).

Nu hebt u in principe zowel vanuit Windows als vanuit Linux toegang tot uw e-mailgegevens van Thunderbird. Er is wel een aantal voorbehouden. In de eerste plaats krijgt u waarschijnlijk te maken met regelmatig checks van de extensies. Daarnaast lopen de updates van de Windows- en Linux-versies niet helemaal parallel. Dat kan goed gaan, maar u krijgt geen 100% garantie. Als u werkt met een laptop en de gewoonte hebt om het besturingssysteem niet af te sluiten maar gewoon de klep dicht te doen, dan hebt u ernstige problemen als u bij de volgende start niet voor het laatst geopende besturingssysteem kiest, maar voor het andere. U krijgt dan foutmeldingen bij het benaderen van de gedeelde data-partitie en als u dan probeert uw e-mail te lezen... Nou ja, u bent gewaarschuwd. Niet doen dus.

Wilt u meer weten over deze laatste methode, dan raden wij het artikel 'The Ultimate Linux/Windows system' aan op www.linuxjournal.com/article/8761.

Een andere interessante informatiebron over het beheren, veiligstellen en gebruiken van uw Thunderbird-mappen en -instellingen alsmede uw Firefox-mappen en -instellingen, is *MozillaZine*. Wij hebben een aantal snelkoppelingen voor u verzameld:

[http://kb.mozillazine.org/Category:Migration_\(mail\)](http://kb.mozillazine.org/Category:Migration_(mail))

http://kb.mozillazine.org/Profile_backup

<http://kb.mozillazine.org/MozBackup>

http://kb.mozillazine.org/Moving_your_profile_folder

Thunderbird sneller updaten onder Ubuntu Linux

Ubuntu loopt over het algemeen een beetje achter bij de updates van Thunderbird en Firefox. Bij de versie met langdurige ondersteuning (Dapper Drake) merkt u dat het meest, omdat daarvoor de versies 2.x van beide programma's nog niet beschikbaar zijn. Dat is wel lastig bij de bovengenoemd gedeeld gebruik, want de Windowsversie van Thunderbird is wel al tot 2.x opgewaardeerd. De oplossing wordt geleverd door het Ubuntuzilla project. Het project stelt een script beschikbaar, gebaseerd op python, waarmee u heel eenvoudig de meest recente versie van Thunderbird kunt installeren. Het script maakt zelfs een backup van uw vorige installatie, waardoor het risico minimaal is. U downloadt het bestand `ubuntuzilla_X.X.X.py`, slaat het op als `ubuntuzilla.py` en geeft in het terminalvenster de volgende instructie:

```
python ~/ubuntuzilla.py -a
install -p thunderbird
```

Het script stelt u nu een aantal vragen, die alle voor zich spreken. U kunt het script downloaden van:

http://pykeylogger.sourceforge.net/wiki/index.php/Ubuntuzilla#Install_Official_Mozilla_Build_of_Thunderbird

Dit artikel is gebaseerd op het boek *Probleemloos overstappen op Linux* van Dennis Leeuw en Jan Stedehouder, uitgegeven door Academic Service (ISBN: 978 90 12 11775 3). Het boek (met bijbehorende DVD) komt op 17 september 2007 in de boekhandel en gaat € 27,51 kosten. Naar alle waarschijnlijkheid zullen HCC-leden een korting krijgen op de reguliere prijs.

● Windows Vista. Eindelijk veilig? ●

Ruud Uphoff

Laat ik beginnen met te roepen: “*Nee!*” En laat ik er meteen aan toevoegen: “want dat woord *eindelijk* is misplaatst.”

De gedachte dat de voorganger van Windows Vista een onveilig systeem zou zijn, is vooral gebaseerd, enerzijds op ervaringen met andere producten die Microsoft eerder heeft verkocht, anderzijds op het bekende *hekeltje* aan Microsoft. Windows XP is echter bij normaal gebruik het meest veilige systeem ooit. Zie mijn eerder betoog in “De mythe van het onveilige Windows XP” in SoftwareBus 2006-4, blz.36.

Helaas zijn er tot op de dag van vandaag fabrikanten van software die niet in staat zijn hun product op Windows XP af te stemmen en helaas zijn er hele volkstammen die gewoon willen blijven werken met een beheeraccount omdat gemak belangrijker is dan veiligheid.

Volgens sommige deskundigen zou wereldwijd meer dan 60% van alle systemen met een of andere vorm van malafide software zijn besmet. Of dat percentage nu wel of niet klopt, de honderden pogingen per dag om spam op mijn mailserver af te leveren zijn allemaal afkomstig van zombiesystemen.

Maar hoe breng je verandering in die situatie?

Nu kun je natuurlijk de opvolger van Windows XP zo in elkaar zetten dat veilig werken wordt afgedwongen, ook tegen de wil van de gebruiker, maar dan

grenst het risico dat niemand met dat systeem wil werken aan zekerheid.

De oplossing die Microsoft in Windows Vista heeft toegepast heet *gebruikersaccountbeheer*, afgekort UAC. (User Account Control).

Behalve dat de gebruiker wordt gedwongen met beperkingen te werken, ook onder een beheeraccount, corrigeert UAC heel slim de onjuist geprogrammeerde software. Maar laten we eerst eens zien wat een beheeraccount nu nog is, vergeleken met Windows XP.

De beheerder is niet altijd beheerder
Klinkt vreemd, maar hoe kun je een systeem dan nog configureren, als er geen account meer is dat het mag doen? Wel, dat mag een beheerder dus nog steeds, maar niet meer automatisch. Het bezwaar tegen werken onder een beheeraccount is immers dat malafide software die door een fout van de onvoorzichtige gebruiker wordt binnengehaald, ook onder een beheeraccount draait.

Om iets te doen dat beheerrechten vraagt moet daarom altijd toestemming worden gegeven door een beheerder, ook als die beheerder zelf is ingelogd. Is de gebruiker die de activiteit heeft gestart, zelf een beheerder, dan kan hij eenvoudig toestemming verlenen met een simpele muisklik. Vanuit het account van een gewone gebruiker moet deze vooraf aangeven dat de activiteit als beheerder moet worden uitgevoerd.

In dat geval dienen naam en wachtwoord van een beheeraccount opgegeven te worden. De beheerder die zelf werkt met een normaal account, hoeft dus maar zelden uit te loggen en opnieuw in te loggen als beheerder.

Van deugdelijke software is bekend wanneer ze een beheeraccount nodig heeft. Dat is dan zichtbaar aan het schild dat over het pictogram heen wordt getoond. Bij een poging dergelijke software te starten, het gaat meestal om een installatieprogramma, wordt meteen om toestemming gevraagd, zonder welke de installatie wordt afgebroken. Uiteraard is het zaak die toestemming alleen te geven voor een activiteit die we vanaf het toetsenbord hebben gestart. Ook hier heeft Microsoft het licht gezien. Er wordt op gewezen dat de gevraagde toestemming alleen moet worden verleend als de activiteit door de persoon achter het toetsenbord is gestart.

Sommige software kan worden geïnstalleerd onder een beperkt account. Dat is bijvoorbeeld het geval met een van de laatste versies van Skype. Het programma installeerde zich in het gebied van de gebruiker zelf, dus alleen voor die ene beperkte gebruiker. Tevens probeert het niet andere locaties in het register te beschrijven, anders dan HKCU. Om te functioneren was echter alsnog toestemming nodig om de instelling van de firewall aan te passen.

Essentieel van het hele UAC is hier dat geen malafide software zich buiten toestemming van de beheerder kan installeren. Maar tegen chronische idioterie is

geen kruid gewassen. Er zijn reeds personen gesignaleerd die UAC hebben uitgeschakeld “vanwege de vele hinderlijke beperkingen”. Wat mij betreft dient het strafbaar te worden...

Brandhout tot software geconverteerd

Er bestaat geen reden waarom een applicatie tijdens gebruik beheerrechten zou moeten hebben, afgezien van systeemsoftware uiteraard. Dat er toch een enorme hoeveelheid software rondzwerft die dat wel nodig lijkt te hebben, is helaas een feit. De oergewoonte om de configuratie van een applicatie te administreren in de ‘eigen directory’ is bij velen niet tussen de oren weg te branden. Laten we eens zien hoe onder Windows Vista, verboden activiteiten worden afgevangen, zodanig dat de op zich ondeugdelijke in elkaar gebakken software toch blijft werken.

Als het programma probeert te schrijven naar ‘Program Files’ of een van diens submappen, dus inclusie de ‘eigen’ map van de applicatie, dan staat Windows XP dat gewoon niet toe. Deze pulp, aldus een veilig systeem, heeft daar niets te zoeken. Wegwezen! Maar dat heeft dan alleen maar tot gevolg dat de gebruiker voortaan onder een beheeraccount gaat werken. Vista doet dat anders. UAC grijpt op een geheel andere manier in. Stel dat het programma MyProg.exe is geïnstalleerd als

```
C:\Program files\Myprog\Myprog.exe
```

en het probeert in

```
C:\Program Files\Myprog\Myprog.ini
```

de instellingen van de gebruiker op te slaan. Dan maakt UAC een kopie van dat

laatste bestand als

```
C:\Users\<>account>\AppData\
Local\VirtualStore\Program
Files\Myprog\Myprog.ini
```

Als het programma probeert iets verbodens te doen in de map C:\Windows of een van diens submappen, wordt onder 'VirtualStore' een map Windows etc. aangemaakt. Ook pogingen iets in het register te schrijven onder de hoofdsleutel HKEY_LOCAL_MACHINE worden naar HKEY_CURRENT_USER overgezet.

Deze geavanceerde manier om software te corrigeren, heeft bovendien tot gevolg dat software die daarvoor niet was ontworpen, nu 'multi user' is geworden!

UAC en de firewall.

Ook de firewall in Windows Vista heeft veranderingen ondergaan. Die zijn voor de gebruiker niet dramatisch, al ben ik niet blij met het voor velen onbegrijpelijke oerwoud van voorgeprogrammeerde uitzonderingen.

Een goede firewall is integraal onderdeel van het besturingssysteem. Software ontworpen om op enigerlei wijze iets te doen met internet, dient zo gebruikersvriendelijk te zijn dat ze automatisch de firewall configureert. En nu zie ik een hele menigte samenzweren om mij te laten kennismaken met pek en veren, want men is jaren lang geïndoctrineerd in een heel andere opvatting.

Maar wat is het voor onzin om een programma dat is ontworpen om internet op te gaan, te blokkeren met een firewall, zodat het niet meer werkt? Ja, ik begrijp u wel. U bent opgegroeid met

onveilige rotzooi van Microsoft. Het is toch van de gekke dat op een computer software kan worden geïnstalleerd zonder medeweten en goedvinden van een deskundige systeembeheerder?

UAC in combinatie met werken zoals het hoort, dus onder een beperkt account, maakt het onmogelijk dat malafide software zijn schadelijk werk kan doen. Met het ingebouwde 'Windows Defender' is goede anti-virussoftware het enige dat nog noodzakelijk blijft, al heeft het zeker niet meer de betekenis van vroeger.

Tenslotte: zijn we nu veilig?

Als besturingssysteem geeft Windows Vista de optimale beveiliging. 'Zoals een goed besturingssysteem schuldig is te doen'. Maar veel hangt ook af van hoe de gebruiker er mee om gaat. Dit laatste is niets bijzonders, lijkt me. In het dagelijks leven ontstaan nagenoeg alle ongelukken van welke aard dan ook, door menselijk falen. Maar veilig aan internet hangen wordt nog steeds in grote mate gefrustreerd door gemakszucht van gebruikers en commerciële belangen van leveranciers en, het moet maar eens gezegd, een soms ronduit onverantwoordelijke pers die liever schrijft wat het publiek wil lezen.

We zullen moeten leren dat hetgeen ons wordt aangeboden via internet om online te worden gebruikt, dient te werken onder een beperkt account. Een 'game' die een beheeraccount vereist, is per definitie even crimineel als iemand die de pincode van mijn bankpasje wil weten. Althans, we moeten leren zo te denken.

● Het einde van de commercialisering van ● open-source software?

Jan Stedehouder

Het is heel eenvoudig om open source-software te associëren met gratis software, met ontwikkelaars die belangeloos, vrijwillig en zonder vergoeding prachtige programma's schrijven. De 'oude' softwarewereld kende ook al het onderscheid tussen freeware, shareware, demo-software en volledige betaalde versies. Freeware was natuurlijk het meest interessant. Maar open source-software is toch altijd gratis, nietwaar? Lange tijd konden we dat inderdaad zeggen, maar in de afgelopen maanden zijn verschillende discussies gevoerd in de open source-wereld, die zijn samen te vatten als een offensief tegen de commercialisering van de open source-software.

Discussie 1: Commerciële uitbreidingen en Joomla

Joomla is een van de belangrijke contentmanagementsystemen voor het bouwen en onderhouden van interactieve websites. Het ontwikkelteam achter Joomla was oorspronkelijk betrokken bij Mambo, maar besloot en masse te vertrekken toen het moederbedrijf Miro in hun ogen het open source-karakter van het pakket dreigde te ondermijnen. Dat was toen best even schrikken, want ik had net mijn eerste website in Mambo opgezet en vroeg me af wat er verder zou gebeuren. Gelukkig verliep de migratie naar Joomla daarna zonder problemen. Op de Joomla-website staat een immense lijst met mogelijke uitbreidingen op de basisfunctionaliteit. Je kunt het zo gek niet bedenken of er is een component of een module voor die zich via de beheerpagina's mak-

kelijk laten installeren. Die uitbreidingen vormden de kern van de discussie die werd gevoerd onder de titel 'Open Source Does Matter'. Waar ging het over?

Joomla wordt vrijgegeven onder de GPL-licentie. Deze licentie omschrijft vier fundamentele vrijheden ten aanzien van software:

- De vrijheid om het programma te gebruiken voor elk doel.
- De vrijheid om het programma te bestuderen en aan te passen naar de eigen wensen en behoeften. Toegang tot de broncode is daarbij een voorwaarde.
- De vrijheid om het programma verder te verspreiden, zodat je anderen er mee kunt helpen.
- De vrijheid om het programma te verbeteren en de verbeteringen weer vrij te geven, zodat de hele gemeenschap er profijt van kan hebben. Toegang tot de broncode is ook hiervoor een voorwaarde.

Toegang tot de broncode is bij Joomla en de uitbreidingen niet zo heel ingewikkeld, het geheel is in PHP geschreven en de bestanden zijn met een eenvoudige editor in te zien en te bewerken. Echter, niet alle uitbreidingen worden onder de GPL-licentie aangeboden. Tal van uitbreidingen kennen een commerciële licentie. Je moet de uitbreiding aanschaffen (niet verboden onder de GPL) en het is dan niet toegestaan deze aan te passen en verder te verspreiden (wel verboden onder de GPL). De vraag was dan ook of de uitbreidingen als zelfstandige stukjes software beschouwd moeten worden of dat ze als voortbordurend op Joomla moeten wor-

den gezien. In het laatste geval vallen ze automatisch onder de GPL en dat is het voorlopige standpunt van het Joomla-ontwikkelteam. Het resultaat is dat commerciële ontwikkelaars hun uitbreidingen wel te koop mogen aanbieden, maar niet mogen verhinderen dat anderen de uitbreidingen op een eigen downloadpagina plaatsen.

Het zal niemand verbazen dat de commerciële ontwikkelaars niet echt blij zijn met deze ontwikkeling. Het Joomla-team heeft duidelijk gemaakt dat zij niet voor een harde breuk gaan, maar geleidelijk aan zullen stimuleren, masseren en aanmoedigen zodat ergens in de toekomst zowel Joomla als de beschikbare uitbreidingen alle voldoen aan de GPL. De commerciële ontwikkelaars zijn al met een tegenoffensief begonnen en bundelen hun krachten om het tij te keren.

Snelkoppelingen

<http://www.joomla.org/content/view/3510/74/>

http://www.joomla.org/component/option,com_jd-wp/Itemid,105/p,370/

Discussie 2: Sponsoring en Wordpress

In dezelfde tijdsperiode sprak de Wordpress-gemeenschap zich uit voor het 'verbannen' van Wordpress-templates met gesponsorde koppelingen. Wordpress is een veel gebruikt pakket voor het opzetten en onderhouden van weblogs. Vergelijkbaar met Joomla vinden we rond Wordpress een levendige ontwikkelgemeenschap die uitbreidingen ontwikkelt en zogenaamde 'themes' ontwerpt. 'Themes' zijn template-bestanden, waarmee je je weblog min of meer een eigen

gezicht geeft. Ook hier is het mogelijk zelf te sleutelen in de PHP- en CSS-bestanden om de afbeeldingen en kleurinstellingen te wijzigen, zodat het geheel echt een uiting wordt van wat je zelf wilt. Nu is niet iedereen even handig en hoe blij ben je dan met een flitsend thema dat jouw weblog een heerlijk 'smoelwerk' geeft. Tja, en daar zat de adder onder het gras.

Even een klein zijsprongetje. In de digitale wereld willen we allemaal opvallen met onze websites. In die wereld is de paginascore bij Google cruciaal. Hoe hoger de 'page rank' bij Google, des te groter de kans dat we op de eerste pagina van de zoekmachine verschijnen, des te meer verkeer er naar onze website komt, des te meer we kunnen verdienen met onze advertenties. SEO - search engine optimization - is een specialisme op zich. Wat verhoogt onze score? Een van de cruciale factoren is het aantal andere websites dat naar onze website terug verwijst. Je kunt ervoor zorgen dat jouw website interessant genoeg is en op die manier terecht komt op andere webpagina's. Helaas, helaas, er zijn heel veel malafide beheerders die met onethische middelen proberen het systeem naar hun hand te zetten. En zo komen we dan bij de gesponsorde template-bestanden.

Het is aan ieder van ons om zelf te kiezen voor gesponsorde 'themes', maar de malafide aanbieders hebben ook hier hun smerige trucs toegepast. Zij verspreiden 'themes' met verborgen koppelingen die voor een gemiddelde Wordpress gebruiker niet makkelijk te verwijderen zijn. Een beetje handige hacker loopt even

door de PHP-pagina's heen en verwijderd dan de sponsorkoppelingen. Gek genoeg wordt deze handeling weer verboden door de malafide aanbieders door te verwijzen naar een Creative Commons-licentie (dit is een licentie voor creatieve werken waarbij de copyrighthouder rechten kan geven aan derden, zoals het recht om het werk te verspreiden al dan niet in gewijzigde vorm). Nu wordt Wordpress -net als Joomla - vrijgegeven onder de GPL-licentie en het is dan maar de vraag of het geclaimde verbod enige rechtskracht heeft.

Na een uitgebreide discussie heeft de Wordpress-gemeenschap wel voor een harde breuk gekozen. Sinds vorige maand zul je geen gesponsorde 'themes' meer vinden via de officiële websites van de Wordpress-gemeenschap.

Snelkoppelingen

<http://weblogtoolscollection.com/archives/2007/04/12/on-sponsored-themes/>

Discussie 3: Vernieuwing van de GPL-licentie

De overeenkomst tussen de twee discussies is duidelijk. De populariteit van de open source-software heeft aanleiding gegeven tot commerciële activiteiten, waarbij bedrijven geld verdienen door verder te bouwen, door aanvullende producten aan te bieden. De GPL-licentie verbiedt ook niet dat bedrijven geld verdienen met open source-software, mits zij de vier fundamentele vrijheden maar respecteren. Zowel bij Joomla als bij Wordpress is de

vraag opgeroepen of de aanvullende producten vanwege hun nauwe relatie met de kernsoftware ook niet onder de GPL vrijgegeven moeten worden. In het geval van Wordpress is hard opgetreden tegen het parasitaire karakter van sommige commerciële aanbieders van die producten.

De twee genoemde voorbeelden staan echter niet op zichzelf. Er zijn meerdere voorbeelden waarbij gebruik wordt gemaakt van software onder de GPL en waarbij de vier vrijheden op de een of andere manier worden aangetast. Een aantasting die onder de bestaande GPL-licentie mogelijk was. En zo komen we bij de derde discussie, de vernieuwing van de GPL-licentie. Deze discussie loopt al een tijdje en heeft geleid tot een nieuwe GPL-licentie, de zogenaamde versie 3. De aanpassing naar GPL v3 is niet zonder slag of stoot verlopen en de nieuwe licentie kent nog steeds haar critici, onder wie de meerderheid van de Linux-kernelontwikkelaars. Steven J. Vaughan-Nichols doet de voorspelling dat de GPL v3 door de meeste ontwikkelaars genegeerd zal gaan worden. Hij stelt dat de Free Software Foundation, verantwoordelijk voor de GPL v3, de belangen van de meerderheid van de open source-ontwikkelaars moet behartigen en niet haar eigen belangen. Een recent artikel van de hand van

Arnoud Engelfriet op

Livre levert een soortgelijke conclusie op:

[quote]GPLv3 is tegen. Tegen alles wat de vrije software-beweging ziet als een bedreiging van haar idealen. De populairste open source-licentie wordt nu als

machtsmiddel gebruikt om de open source-gemeenschap te overtuigen van het gelijk van vrije software. Dat de vrije software-beweging ontevreden is met het pragmatische open source-model, is één ding. Maar die discussie hoort niet gevoerd te worden in een software-licentie. Dat leidt alleen tot verdeeldheid ('forks') in de gemeenschap, omdat mensen die het oneens met elkaar zijn nu elkaars code niet kunnen gebruiken. En code samen bouwen en gebruiken is nu net de kracht van open source.

GPL versie 2 was vóór. Voor samenwerking, voor het delen van code. En dat is waar open source succesvol door geworden is. Om nog maar niet te spreken van de kwaliteit en flexibiliteit. Open source werkt. Dus laten we daar vooral mee doorgaan. [/quote]

Nou ... daar ben ik het dus niet mee eens. Wij, de eindgebruikers, zouden de GPL v3 eigenlijk moeten omarmen en ondersteunen. Waarom? Laten we hiervoor even teruggaan in de tijd. De GPL v2 is niet geschreven om Linux en de open source-ontwikkeling te ondersteunen. De licentie bestond al en bleek een vruchtbare voedingsbodem te vormen waarop Linux en open source software konden gedijen. Het is niet de enige open source-licentie. Er zijn licenties die meer vrijheid geven, zoals de MIT- en BSD-licenties, maar die hebben bij lange na niet eenzelfde navolging gekregen. De GPL v2 was een vertaling van de vier fundamentele beginselen waar de Free Software Foundation voor staat.

Zoals al gesteld dreigden nieuwe ontwikkelingen deze vrijheden aan te tasten. Eén voorbeeld dat door de Free Software Foundation is gebruikt is TiVo. TiVo ontwikkelde digitale tv-ontvangers door gebruik te maken van software onder GPL

v2 en sloot vervolgens de toegang af met een DRM (Digital Rights Management) sleutel. In theorie kun je nog steeds bij de software en de broncode en kun je nog wijzigingen aanbrengen, maar door een check van de software met de sleutel zou de kast dan wel worden uitgeschakeld. De Free Software Foundation noemt dit verschijnsel niet voor niets 'TiVo-isering', het beperken van de rechten van de eindgebruiker. Ter illustratie: we zien dergelijke beperkingen ook op andere terreinen. Zo hebben wij in Nederland het recht persoonlijke digitale kopieën te maken van muziek en video en - in sommige gevallen - een backup van legaal aangeschafte software. Sterker nog, we betalen daarvoor bij de aanschaf van blanco datadragers. Maar als de CD, DVD of software-CD voorzien is van een kopieerbeveiliging mag je rechtens die beveiliging niet omzeilen. Dat is dan weer strafbaar. Een uitholling van het thuis kopierecht.

Kortom, zestien jaar na het formuleren van de GPL v2 worden wij, als eindgebruikers, geconfronteerd met bedrijven en organisaties die enerzijds ruimhartig gebruik maken van open source-software, daar hun winst op boeken en tegelijkertijd ons verhinderen onze rechten uit te oefenen die de licentie ons geeft. De GPL-licentie moest worden vernieuwd om aan die praktijken een halt toe te roepen. Ongetwijfeld valt er veel kritiek te uiten op het gedrag en de opstelling van de Free Software Foundation en Richard Stallman. Er wordt, terecht, gesteld dat de rechten van de ontwikkelaars, bedrijven en organisaties door de GPL v3 worden ingeperkt ten gunste van de rechten van de eindgebruiker. Maar niemand dwingt een ontwikkelaar zijn/haar software onder de GPL uit te brengen en op die manier mee te liften op een wereld-

wijde gemeenschap van betrokken testers en eindgebruikers. Wie kiest voor de GPL, onderwerpt zich (ook als ontwikkelaar) aan de spelregels van de licentie. De vernieuwing van de GPL zorgt in ieder geval voor het dichten van een aantal ontsnappingswegen.

Als eindgebruikers mogen we blij zijn met het rechtlijnig vasthouden en verdedigen van de vier fundamentele vrijheden die door de GPL worden afgedekt. In de dagelijkse praktijk moet er altijd ruimte zijn voor pragmatisme, voor een realistische invulling van onze desktop met een mengeling van open source-software en gesloten software (via emulatie en/of virtualisatie), maar de GPL vervult wel een bakenfunctie voor de richting die we op willen. De Free Software Foundation vormt binnen de open source-wereld een permanente herinnering aan hogere idealen en de implementatie van die idealen waar dat nu al mogelijk is.

Denk maar eens aan Ubuntu. Zodra de ontwikkelaars besloten om meer gesloten drivers en codecs toe te voegen aan Ubuntu, kwamen leden van de Free Software Foundation met gNewSense, een volledige vrije versie van Ubuntu. Ondertussen heeft Mark Shuttleworth besloten dit idee over te nemen en te implementeren in Gobuntu. Hierdoor ontstaat een compleet vrije Linux-versie, die onderhouden en ondersteund wordt door een commerciële onderneming. De vrijgave van de GPL v3 heeft Microsoft gedwongen voorzichtiger op te treden in de samenwerking met Novell, Xandros en Linspire. TiVo heeft de beursautoriteiten al gewaarschuwd dat haar winst onder druk komt te staan door de GPL v3. Zonder de permanente pressie van de Free Software Foundation en - nu - de

GPL v3 zouden deze resultaten niet zijn geboekt.

Wat zijn de gevolgen van GPL v3 voor de verdere ontwikkeling van open source software en Linux? Stallman zelf verwacht eigenlijk heel weinig problemen voor de Linux-distributies. Een citaat: *Fortunately, license incompatibility only matters when you want to link, merge or combine code from two different programs into a single program. There is no problem in having GPLv3-covered and GPLv2-covered programs side by side in an operating system. For instance, the TeX license and the Apache license are incompatible with GPLv2, but that does-n't stop us from running TeX and Apache in the same system with Linux, Bash and GCC. This is because they are all separate programs. Likewise, if Bash and GCC move to GPLv3, while Linux remains under GPLv2, there is no conflict.*

Dit wil niet zeggen dat sommige ontwikkelaars niet in de problemen kunnen komen. Sterker nog, sommige ontwikkelaars komen tot de conclusie dat zij hun software wel naar GPL v3 willen overbrengen, maar dat het niet kan. Voor het wijzigen van de licentievoorwaarden is instemming van alle bijdragers nodig en nu blijkt dat zij deze niet allemaal kunnen achterhalen. Zonder instemming, geen nieuwe licentie. GPL v3 zou er dus toe kunnen leiden dat ontwikkelteams meer aandacht gaan schenken aan goede documentatie en verbeterde kwaliteitscontrole.

Snelkoppelingen

<http://www.linux-watch.com/news/NS4771709849.html>

<http://www.gnu.org/licenses/gpl-3.0.html>

Het begin van het einde van de commercialisering van open source software?

Ik ben geen ontwikkelaar. Je zult me ook niet snel zien werken aan de broncode van software, afgezien van wat gerommel in de marge in PHP-bestanden van Joomla of Wordpress. Toch ben ik blij met de vernieuwde GPL v3 en de resultaten van de discussies in de Joomla- en Wordpress-gemeenschappen. Bij de overstap naar Linux en open source software heb ik de wereld van EULA's (eindgebruikersovereenkomsten) met een zeer beperkt gebruiksrecht ingeruild voor een wereld met eigendomsrechten op de software die ik gebruik. Richard Stallman en de Free Software Foundation varen hun ei-

gen koers en bevorderen het ideaal van vrije software waar dat maar kan. De GPL v3 is misschien meer tégen dan de GPL v2, maar het is vooral tégen het opsluiten van mijn vrijheden in een kluis waarvan ik de sleutel niet krijg en welke kluis ik niet mag open breken. De GPL v3 moet misschien meer worden gezien als een koerscorrectie en een steun in de rug van die ontwikkelaars die werkelijk uit overtuiging en niet uit gemakzucht of commerciële overwegingen voor de GPL hebben gekozen. Als dat betekent dat een deel van de huidige ontwikkelaars en bedrijven zich terug gaat trekken, dan moet dat maar. Dat kan het einddoel - volledig vrije software voor iedereen - alleen maar dichterbij brengen.

● De cookiesdief ●

Dat de veiligheid van publieke wifi-verbindingen te wensen overlaat, is niets nieuws. Maar het is nog erger dan gedacht. Het bedrijf *Errata Security* zegt eenvoudig onbeperkte toegang te kunnen krijgen tot de accounts van internetters die Web 2.0-diensten gebruiken via publiek wifi. Inloggen met het Secure Socket Layer-protocol (SSL) biedt onvol-doende beveiliging.

Rob Graham, directeur van *Errata Security*, demonstreerde de hack tijdens de hacking-bijeenkomst Black Hat, meldde *The Register*. De techniek gebruikt een alledaags netwerkspeurprogramma om de cookies te onderscheppen die door Google Mail, Hotmail en talloze andere sites naar de pc worden teruggestuurd nadat een gebruiker zijn inloggegevens heeft ingevoerd.

De websites gebruiken die cookies als sessie-ID, om te valideren dat de browser toebehoort aan de persoon die zojuist heeft in-

gelogd. Door de cookie te kopiëren en te koppelen aan een compleet andere browser, kunnen onderzoekers van *Errata Security* gemakkelijk onbeperkte toegang krijgen tot de accounts van anderen.

Tot nu toe leek het redelijk veilig om via hotspots toegang tot de e-mail te krijgen, zolang maar werd ingelogd met een SSL-sessie. Maar iedere sessie die niet van begin tot eind wordt beschermd door SSL, is kwetsbaar voor de hack.

Volgens Graham kan dit worden omzeild door Google te gebruiken. Het is dan zaak opties te selecteren die Gmail, Google Calendar en een aantal andere diensten gedurende de hele sessie voortdurend versleuteld houden. Veel andere webdiensten switchen na de log-in naar een onversleutelde browsing-modus.

● Een praatje over Wijn ●

Hans Lunsing

Inleiding

U zult nu wel denken: “Wat moet een artikel over wijn nu in het lijfblad van de DOSgg?” Nu, als u goed leest ziet u dat het niet gaat over wijn maar over Wijn, met een hoofdletter dus. Ofwel niet over de drank, maar over Wine, de meer gebruikelijke Engelse naam van een bekend softwarepakket voor Linux dat een brug slaat tussen Windows en Linux. En wat denkt u dat het logo van Wine is? Natuurlijk een glas wijn!

Bent u ook zo’n Windows gebruiker die nieuwsgierig is naar de wereld buiten Windows en Linux wil gaan verkennen? Dan zult u merken dat veel van de u vertrouwde Windows programma's in Linux niet werken. U bent goed af voorzover u ook al andere open-source software dan Linux gebruikte, zoals de browser Firefox, het kantoorpakket OpenOffice.org of het beeldbewerkingsprogramma GIMP. Die software is er ook voor Linux en kunt u dus gewoon blijven gebruiken. En Java-software is al helemaal besturingssysteem-agnostisch. Maar voor de rest, tja ... Het goede nieuws is dat voor de meeste Windows-software wel goede Linux-alternatieven voorhanden zijn. Kijk maar eens op een webpagina als <http://www.linuxrsp.ru/win-lin-software-eng.html>, waarin voor een groot aantal Windows programma's de Linux alternatieven worden gegeven. Er zijn meer van dit soort pagina's, maar dit is wel de meest uitgebreide. Het slechte nieuws is dat u aan een ander programma zult moeten wennen en erger nog, dat misschien geen van de Linux alter-

natieven alle door u gebruikte mogelijkheden van het Windows programma in zich verenigt.

Dan is het tijd voor Wine¹).

Wine

Met Wine kunnen Windows programma's, met uitzondering van .NET programma's, toch in Linux worden uitgevoerd. Wine biedt die programma's een omgeving met een eigen implementatie van de Windows Application Programming Interface (API) library. Daartoe heeft Wine eigen versies van de Windows DLL's (Dynamic Link Libraries), aangevuld met processen die de Windows NT kernel vervangen. Denk aan Wine als een compatibiliteitslaag boven op het besturingssysteem. Als een Windows programma een Windows functie probeert uit te voeren zal Wine de instructie vertalen in één die Linux begrijpt. Volgens de bouwers van Wine is Wine geen emulator van Windows, en dat brengen ze in de naam tot uiting: Wine Is Not an Emulator, een acronym dat aan zich zelf refereert, zoals je wel meer ziet in de Linux wereld. Emulator of niet, het is een feit dat Windows programma's met Wine gemiddeld net zo snel werken als met Windows.

Er wordt al 14 jaar aan Wine gewerkt. Het project begon dus in de tijd toen Windows 3.1 nog het paradepaardje van Microsoft was. De bouw is buitengewoon moeilijk gebleken. Microsoft heeft weliswaar de meeste Win32 functions gedocumenteerd, maar dat geldt niet voor

allerlei low-level functies en specificaties die voor uitwisseling belangrijk zijn, zoals bestandsformaten en protocollen. Wine moet ook diverse obscure bugs getrouw reproduceren om sommige programma's die er gebruik van maken, te laten draaien. Daarbij komt dat de Windows API een bewegend doel is: elke nieuwe versie van Windows brengt weer veranderingen.

Wine heeft wel het voordeel dat geen Windows licentie nodig is. Daartegenover staat weer dat Microsoft updates blokkeert van Microsoft-software die onder Wine draait. Ook het nieuwe Windows Genuine Advantage (WGA) systeem erkent Wine niet als 'genuine Windows' en blokkeert daarom updates. Voor niet-Microsoft software is dit natuurlijk geen probleem.

Wine wordt uitgebracht onder een open source-licentie, namelijk de LGPL (Lesser General Public License). In tegenstelling tot de gewone GPL staat de LGPL toe dat programma's op basis van de software worden uitgebracht onder een andere licentie dan de GPL. Zo is bijvoorbeeld Picasa van Google, dat weliswaar gratis maar niet open source is, gebouwd op basis van Wine.

Wat kunt u met Wine?

Het gevolg van de problemen met de onvolledige documentatie van Microsoft en de voortdurende veranderingen van de Windows API is dat zeker niet alle Windows programma's onder Wine volledig aan de praat zijn te krijgen. Het mag echter een prestatie van formaat worden genoemd dat toch nog zoveel Windows programma's met Wine gewoon

werken. De Wine website, WineHQ, heeft een database²⁾ waarin u van een groot aantal Windows programma's kunt vinden of ze werken en hoe goed ze werken.

Mocht een bepaald programma niet goed genoeg of zelfs helemaal niet werken, dan zou u in de eerste plaats eens een bezoek kunnen brengen aan Frank's Corner³⁾. Op deze website vindt u voor een aantal Windows programma's en games alle informatie die nodig is om ze met Wine in Linux te kunnen draaien.

Als het daarmee niet lukt, zou u eens kunnen onderzoeken of het helpt om een of meer DLL's die door het programma worden gebruikt, te vervangen door het overeenkomstige originele exemplaar van Windows. Wine is zo opgezet dat dat mogelijk is. U hebt dan natuurlijk wel een officiële Windows licentie nodig.

Als dat niet kan, of als het dan ook nog niet gaat, zou u eens naar een commerciële variant van Wine kunnen kijken. Daarvan zijn er twee:

- CrossOver Linux⁴⁾ van de firma Code Weavers. Het ondersteunt een groot aantal belangrijke Windowsprogramma's, waaronder Microsoft Office (met Internet Explorer) en Adobe Photoshop. In de goedkoopste variant kost het \$39,95.
- Cedega⁵⁾ van de firma Transgaming. Met een abonnement op dit programma wordt het mogelijk een groot aantal Windows games te spelen, zoals Elder Scrolls IV: Oblivion™, Battlefield 2142™, World of Warcraft™, Madden® 2007, Civilization IV™. Een abonnement kost €5,- per maand.

CodeWeavers werkt nauw samen met het Wine-ontwikkelteam, en draagt bij door aangebrachte verbeteringen aan het team door te geven. Bovendien financiert CodeWeavers een groot deel van de ontwikkeling van Wine. Door CrossOver Linux aan te schaffen draagt u dus ook uw steentje bij.

Cedega is gebaseerd op een oude versie van Wine, die toen nog onder een andere licentie werd uitgebracht. Sindsdien is het onafhankelijk van Wine verder ontwikkeld. Het is de Wine-ontwikkelaars redelijk gelukt om met ondersteuning van games bij Cedega in de pas te blijven. Ook met Wine kunnen verschillende Windows games worden gespeeld, waarvan sommige zelfs even goed werken als onder Windows zelf. Wat Cedega meer biedt is gemak, en waarschijnlijk een groter aantal ondersteunde games.

Met het programma IEs4Linux⁶⁾ kunt u Internet Explorer 5, 5.5 en 6 eenvoudig in Linux installeren en aan de praat krijgen, onafhankelijk van Microsoft Office en CrossOver Linux. Het maakt gebruik van Wine, maar installeert een eigen Windows-omgeving in uw home directory, net zoals Picasa van Google dat ook doet.

Nu we het over Picasa hebben, Picasa voor Linux⁷⁾ is qua opzet een heel bijzonder programma. Het maakt grotendeels gebruik van de zelfde code als de Windows versie, en het draait dan ook met Wine. Maar het is geen Windows-programma! Het is met Winelib, een onderdeel van Wine voor ontwikkelaars, geporteerd naar Linux en werkt dan ook met het Linux-bestandssysteem. En om niet afhankelijk te zijn van de toevallige

versie van Wine die u op uw systeem hebt staan installeert het zijn eigen versie van Wine. Google geeft alle wijzigingen en verbeteringen die het in Wine heeft aangebracht, wel door aan het Wine-team.

Er zijn nog enkele Windows-programma's die met Winelib naar Linux zijn geporteerd. Een voorbeeld is IBM's Websphere⁸⁾.

Installatie en configuratie

Vrijwel alle algemene Linux-distributies stellen Wine ter beschikking. Voorzover ik weet, wordt het meestal niet standaard geïnstalleerd, dus dat zult u zelf dan even moeten doen. Start het programma voor pakketbeheer, zoek Wine, vink het aan en installeer het. Zo simpel is dat.

Open nu een terminal venster (Konsole in KDE, of Gnome Terminal in Gnome) en draai het programma `wineprefix-create`. Dit maakt in uw home-map onder `.wine` een Windows-omgeving voor de door u te installeren Windows-programma's aan. Die Windows-omgeving bestaat uit:

- een map `dosdevices`: hierin vindt u vier drives en enkele apparaten. De vier drives, `c:`, `x:`, `y:` en `z:`, zijn symbolische links naar delen van uw Linux systeem. De apparaten zijn symbolische links naar de seriële en parallelle poorten onder `/dev`, die onder Windows `com1` en volgende, resp. `lpt1` en volgende worden genoemd.
- een map `drive_c`: deze map emuleert drive C:. U vindt hierin dan ook de twee mappen `Program Files` en `windows`. Zolang u nog geen Windows-programma hebt geïnstalleerd, is `Program`

Files leeg, op een eveneens lege map Common Files na.

■ drie bestanden `system.reg`, `user.reg` en `userdef.reg`. Deze bevatten het befaamde Windowsregister, zij het wel in leesbare vorm. U kunt ze dus met een editor aanpassen, maar dat is vanwege de gebruikte codering niet aan te raden. Gebruik liever Wine's versie van `regedit.exe`.

Zoals u ziet, zijn vier driveletters al standaard voor u geconfigureerd:

- **c**: verwijst naar `drive_c`, de map die drive C: emuleert.
- **x**: verwijst naar `/tmp`, de centrale map voor tijdelijke bestanden.
- **y**: verwijst naar uw home-map.
- **z**: verwijst naar `/`, de root-map van uw Linuxsysteem.

De standaardconfiguratie van Wine voldoet meestal goed. Als u dat wilt, kunt u die helemaal aan uw eigen wensen aanpassen met het Wine-configuratieprogramma `winecfg`. Hierin kunt u bijvoorbeeld ook aangeven van welke DLL's (bibliotheken heten ze hier) de eigen Wineversie of een originele Windowsversie moet worden gebruikt. U kunt hier ook aangeven welke Windows-versie moet worden geëmuleerd. Dat kan alles zijn, van Windows 95 tot Vista. Standaard staat het op Windows 2000. U kunt zelfs per Windowsprogramma aangeven welke specifieke Windows-versie het nodig heeft. En, last but not least, u kunt hier aan meer mappen een driveletter toekennen.

Wine komt, net als Windows, zelf al met enkele Windowsprogramma's, met name

`notepad`, `regedit` en `winhelp`. Verder zijn er

- **wine**: start een Windowsprogramma.
- **wineconsole**: start een Windows-console (niet-grafisch) programma.
- **winefile**: een vervanger voor de Windows Explorer, van waaruit heel gemakkelijk Windows-programma's kunnen worden gestart door op de naam dubbel te klikken.
- **wineboot**: hiermee kan een herstart van Windows worden gesimuleerd.
- **winebrowser**: een internetbrowser die bij opgave van een internetadres gewoon uw standaard Linux-internetbrowser opstart, bijvoorbeeld Konqueror.
- **winemine**: het bekende spelletje Mijnenveger.
- **uninstaller**: de-installeert een Windowsprogramma.

Wine, `wineconsole` en `wineboot` zijn geen programma's die je vanuit een menu zou kunnen uitvoeren. Wine en `wineconsole` dienen alleen maar om andere programma's te starten, en `wineboot` is een consoleprogramma, dat vooral wordt gebruikt in geval van problemen met een zich slecht gedragend Windowsprogramma.

Alle andere hier genoemde programma's hebben grafische interfaces (GUI) en het zou dan ook niet meer dan logisch zijn dat ze bij installatie van Wine in het startmenu worden opgenomen. Merkwaardig genoeg doet alleen Ubuntu dat. Fedora neemt er maar enkele op, en openSUSE en Mandriva geen enkele. Dat laten ze aan uzelf over. Gelukkig zijn deze programma's ook gemakkelijk te starten via de toetscombinatie Alt-F2. Begin met

het intikken van de naam van het programma in het dan verschijnende venstertje en ga door tot het automatisch tot de juiste naam wordt aangevuld. Bevestig ten slotte door op de enter-toets te tikken, waarna het programma door het systeem zal worden gestart.

Gebruik

Een Windowsprogramma installeert u door zijn setupprogramma uit te voeren, dus zo:

```
wine setup.exe
```

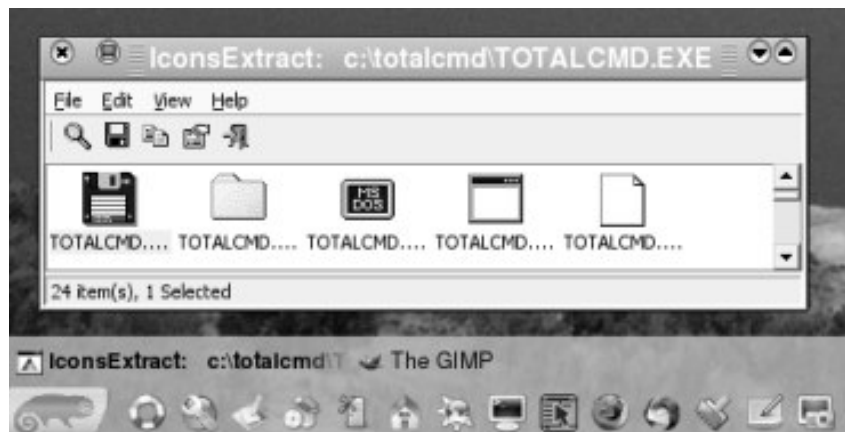
waarin u `setup` door de juiste naam moet vervangen, zonnodig voorzien van een pad, als het setupprogramma niet in de actieve map zit. In plaats van deze opdracht in een terminalvenster in te tikken, kunt u natuurlijk ook `winefile` gebruiken: zoek daarin het setupprogramma op en dubbelklik op zijn naam.

Normaliter laten Windowsprogramma's zich in het startmenu opnemen, en zetten ze, indien gewenst, ook een icoontje op het bureaublad. Wine neemt dat in KDE en Gnome gewoon over. Na installatie kunt u het programma dus vanuit het menu starten en als u daarvoor hebt gekozen ook vanaf het bureaublad. Een alternatief is `winefile` te gebruiken. Door `winefile` te starten met

```
winefile c:\\Program Files\\
```

verschijnt `winefile` met een geopende map `Program Files`. Het gewenste programma kunt u daarin gemakkelijk opzoeken en met een dubbelklik starten. Tussen twee haakjes: achterwaartse

schuine strepen hebben in de Linux shell `bash` een speciale betekenis, namelijk die van ontsnappingsteken (escape character). Om zo'n schuine streep een andere betekenis te geven moet hij door het ontsnappingsteken vooraf worden gegaan. Daarom moeten de achterwaartse schuine strepen in een Windowspad als hierboven dubbel worden weergegeven.

Wilt u laten zien dat u toch wel wat anders kunt dan klikken, dan start u een Windowsprogramma gewoon van de opdrachtregel in een terminalvenster, zo dus:

```
wine c:\\Program\ Files\\
Het\ Programma\\Programma.exe
```

waarin u *Het Programma* en *Programma* door de juiste namen vervangt. Zoals u ziet, moet ook een spatie door het ontsnappingsteken vooraf worden gegaan. Anders denkt de Linux-shell dat daar een nieuw argument van de opdracht `wine` begint. Een alternatief is het hele pad tussen dubbele aanhalingstekens ("") te zetten. In dat geval moeten de achterwaartse schuine strepen *enkel* worden weergegeven en kunnen spaties zonder meer worden gebruikt.

Zoals u ziet heb ik hier het Windowspad gegeven. Wine vertaalt dat automatisch naar het juiste Linuxpad. Maar u mag

natuurlijk zelf ook het Linuxpad opgeven. In dit geval zou het worden:

```
wine ~/.wine/drive_c/Program\
Files/Het\ Programma/Programma.exe
```

Let weer op het ontsnappingsteken voor de spaties. Een bijzonderheid is nog dat het Linuxpad net als het Windowspad niet hoofdlettergevoelig is, terwijl dat normaal in Linux wel zo is.

Het is mogelijk om bij de Linuxkernel te registreren dat Windowsprogramma's met Wine moeten worden gestart. U hoeft er dan zelf geen wine meer voor te zetten, zodat u ze net als een gewoon Linuxprogramma kunt starten, bijvoorbeeld:

```
~/.wine/drive_c/Program\
Files/ Het\ Programma/
Programma.exe
```

In dit geval kunt u natuurlijk niet het Windowspad gebruiken, want dat begrijpt de Linuxkernel niet. Bovendien is het pad nu hoofdlettergevoelig, want het wordt eerst door de kernel en pas daarna door wine geïnterpreteerd. Tot slot moet u er aan denken dat het programma nu als uitvoerbaar moet zijn gemerkt door het execute-bit aan te zetten, net als voor een gewoon Linuxprogramma nodig is. De extensie .exe zegt Linux niets. Het programma wordt uitvoerbaar gemaakt door de opdracht

```
chmod +x Programma.exe
```

te geven, aangenomen dat u in de map met het programma bent. U kunt het natuurlijk ook grafisch doen: klik met de rechter muisknop in bijvoorbeeld Kon-

queror op de naam van het programma en kies Eigenschappen. Kies daarin voor Toegangsrechten, en vink 'is uitvoerbaar' aan.

Hoe gaat die registratie bij de kernel nu in zijn werk? Zorg er in de eerste plaats voor dat de module `binfmt_misc` (dat staat natuurlijk voor diverse binaire formaten) is geladen door de opdracht

```
modprobe binfmt_misc
```

uit te voeren. Als hij al geladen was, is dat geen probleem. U kunt nu controleren of hij geladen is door de opdracht

```
lsmod | grep binfmt_misc
```

Er moet dan een regel met aan het begin `binfmt_misc` tevoorschijn komen. Goed, als dat voor elkaar is, moet u de volgende twee opdrachten geven:

```
echo
':DOSWin:M::MZ::/usr/bin/wine:
' \
  >/proc/sys/fs/binfmt_misc/
register
echo
':WindowsPE:M::PE::/usr/bin/
wine:' \
  >/proc/sys/fs/binfmt_misc/
register
```

De eerste regel is voor het gebruikelijke DOS/Windowsformaat voor uitvoerbare bestanden, de tweede voor het nieuwere PE-(Portable Executable) formaat. De achterwaartse schuine streep geeft aan dat de opdracht op de volgende regel wordt vervolgd. Als u de opdracht op één regel geeft, moet u die schuine

streep weglaten. Nadat het systeem deze opdrachten heeft uitgevoerd, kunt u Windowsprogramma's op dezelfde manier starten als originele Linuxprogramma's, dus zonder zelf wine te gebruiken. Het is wel aardig om eens in de (virtuele) map `/proc/sys/fs/binfmt_misc` te kijken om te zien hoe de registratie is verwerkt.

De registratie van Windowsbestanden voor Wine gaat verloren zodra u de PC afsluit. Het is dus zaak om ze in een geschikt opstartbestand op te nemen. Als u Fedora gebruikt, hebt u het gemakkelijk, want daarin is het al automatisch geregeld. Het juiste opstartbestand voor enkele andere distributies is:

- Ubuntu: `/etc/rc.local`
- openSUSE: `/etc/init.d/boot.local`
- Mandriva: `/etc/rc.d/rc.local`

Denk eraan dat u ook de opdracht voor het laden van de benodigde module `binfmt_misc` meeneemt. In Ubuntu en Mandriva kunt u in plaats daarvan de naam van de module ook opnemen in `/etc/modules`. In openSUSE kunt u de naam van de module opnemen in `/etc/sysconfig/kernel` achter `MODULES_LOADED_ON_BOOT`. En in Fedora hebt u het niet nodig. Succes!

Wilt u een eenmaal geïnstalleerd Windowsprogramma weer verwijderen, bijvoorbeeld omdat het niet aan uw verwachtingen voldoet (of dat nu aan het programma of aan Wine ligt, laat ik in het midden), dan start u het Wine-programma `uninstaller`. Dat toont een simpel venster met een lijst van geïnstalleerde programma's. Klik op het te

de-installeren programma, vervolgens op de knop 'Verwijder', en na korte tijd is het programma van uw systeem verdwenen.

Hulpmiddelen

Wine kan wat spartaans overkomen, en in het verleden was dat nog veel erger dan tegenwoordig. En dus zijn er door verschillende ontwikkelaars hulpmiddelen ontwikkeld die het werken met Wine veraangenamen.

Nog in een vroeg stadium van ontwikkeling maar veelbelovend is op het ogenblik Wine-Doors⁹). Dit is een programma voor het beheer van Windowssoftware op Linuxsystemen, vergelijkbaar met bijvoorbeeld Synaptic voor Linuxsoftware. Het is gemaakt voor het Gnome-bureaublad, maar werkt ook prima onder KDE. Bij de eerste start wordt zonnodig een Wineomgeving in uw home map aangemaakt onder `.wine`, en worden verschillende systeembestanden en lettertypen geïnstalleerd. Ook worden voor zo veel mogelijk koppelpunten op uw Linuxsysteem en voor een paar nuttige systeemmappen driveletters aangemaakt. Tot slot wordt een lijst van te installeren software getoond. Het ziet er fraai uit, en werkt heel behoorlijk. Ik zou het zeker eens proberen, als ik u was. Documentatie is op de website te vinden.

Dan is er WineBot¹⁰), net als Wine-Doors een programma voor het beheer van Windows-software. Het beoogt data-compatibel te zijn met Wine-Doors. Het heeft geen grafische interface, zodat u het via de opdrachtregel moet bedienen. Ik laat het aan u over om te kijken

of het de vergelijking met Wine-Doors kan doorstaan.

Als u van gamen houdt, is PlayOnLinux¹¹⁾ misschien iets voor u. PlayOnLinux ondersteunt al meer dan 30 games en helpt u ze te downloaden, te installeren, te configureren en te spelen. Het installeert ze niet in de standaard .wine map, maar in een eigen map .PlayOnLinux. Het programma is, net als de website, van oorsprong Franstalig, maar draait ook, zij het beperkt, in het Engels. Niet onaardig, zeker als u van gamen houdt.

Van Nederlandse bodem is WineXS¹²⁾. Het biedt een heel eenvoudige grafische interface voor enkele veel gebruikte functies van Wine. Ook de Microsoft TrueType-lettertypen en enkele systeembestanden, zoals Visual Basic runtime-libraries, kunnen worden gedownload en geïnstalleerd¹³⁾.

Het oudste mij bekende hulpmiddel is Wine Tools¹⁴⁾. Van dit programma is al anderhalf jaar echter geen nieuwe versie meer verschenen, en mijn indruk is dat het de ontwikkelingen in Wine onvoldoende heeft bijgehouden. Het zou me daarom niet verbazen als dit hulpmiddel op het ogenblik meer kwaad dan goed doet. Gebruik het dus maar liever niet.

Nuttige websites

Afgezien van Wine's eigen website (www.winehq.org/) zijn er enkele websites waar u ook allerlei nuttige informatie met betrekking tot Wine kunt vinden:

Allereerst Frank's Corner (<http://frankscorner.org/>), die ik al

eerder heb genoemd. Deze website bevat naar eigen zeggen alle informatie die u nodig hebt om een aantal populaire Windowstoepassingen en games met Wine in Linux te draaien.

- Wine Review (<http://wine-review.blogspot.com/>). Dit is een blog met informatie over en besprekingen van Windowstoepassingen en games die in Linux draaien met Wine.
- [LnX] games (<http://penguinpower.solarism.nl/pcontent/wine.php>), een Nederlandse website, moedigt experimenteren aan en zet de drie beste games voor Wine op een rijtje.

Tot slot

Tot slot wens ik u een goede afdrank!

Noten

1. De officiële website van Wine is <http://www.winehq.org>.
2. Wine application database: <http://appdb.winehq.org>.
3. Frank's Corner: <http://frankscorner.org/>
4. CrossOver Linux: <http://www.codeweavers.com/products/cxoffice/>
5. Cedega: <http://www.cedega.com/>
6. IEs4Linux: <http://www.tatanka.com.br/ies4linux/>
7. Picasa voor Linux: <http://picasa.google.com/linux/>
8. Meer voorbeelden staan hier: <http://wiki.winehq.org/FAQ>
9. Wine-Doors: <http://www.wine-doors.org>
10. WineBot: <http://winebot.sandbox.cz/tracker>
11. PlayOnLinux: <http://playonlinux.ovh.org/>
12. WineXS: <http://tsx.nl/index.php?p=winexs>
13. Bij mij werkte de download niet onder open SUSE 10.2. Hopelijk vergaat het u beter.
14. Wine Tools: <http://www.von-thadden.de/Joachim/WineTools>

● Maak een aquarel van je vakantiefoto ●

Henk Rieke

Maak een gekleurde tekening van het aquareltype

Na de vakantie beschikken we weer over een nieuwe collectie meer of minder geslaagde foto's. Met ons fotobewerkingsprogramma kunnen we zo goed mogelijk onze foutjes corrigeren en dan kunnen we met onze vakantiefoto's doen wat we willen.

Een aardig resultaat is te bereiken door de foto's die er ook als tekening goed zouden kunnen uitzien, te bewerken met de opdrachten die in het bewerkingsprogramma als mogelijkheid meegeleverd zijn.

Via internet is er een script op te halen van David Hayes dat van een foto een aardige aquareltekening maakt. Hieronder is dit script uitgewerkt.

Voor de bewerkingen die beschreven worden, is PaintShopPro no 9 gebruikt, maar ook in de andere edities werken ze. Zie ook de Corel-website.*)

Protocol voor aquareltekening met Paint Shop Pro

Start PaintShopPro

Selecteer de foto die u wilt bewerken, (foto's met lijnen geven een beter resultaat dan afbeeldingen met wat ondefinieerbaar karakter, gezichten vind ik geen succes).

Menu *Lagen*

< Dupliceren

Scherm *Lagen*

Zet cursor op laag "Kopie Achtergrond".

Toets op rechtermuisknop

Er verschijnt een rolmenu

Aktiveer: Naam wijzigen

Verander "Kopie Achtergrond" in Kopie 1

Menu *Effecten*

< Randeffecten < Rembrandt donker

Menu *Bewerken*

< Herhalen Rembrandt donker

Menu *Aanpassen*

< Kleurtoon en verzadiging < Kleurtoon/verzadiging/helderheid Geef de volgende waarden mee: kleurtoon -2, verzadiging 60, helderheid 0. (Bij verhoging van de verzadiging wordt het scherm meer oranje, kan altijd naar eigen smaak als experiment veranderd worden). OK

Menu *Aanpassen*

< Vervaging < Gaussiaanse vervaging, geef bereik 1 mee (weinig invloed). OK

Scherm *Lagen*

< Selecteer laag "Achtergrond"

Menu *Lagen*

< Dupliceren

Scherm *Lagen*

Zet cursor op laag "Kopie Achtergrond."

Toets op rechtermuisknop

Er verschijnt een rolmenu.

Aktiveer: Naam wijzigen

Verander "Kopie Achtergrond" in Kopie 2

Scherm *Lagen*

< Aktiveer Kopie 1

- Menu *Aanpassen*
 < Grofkorreligheid toevoegen/
 verwijderen < Vloeiend met be-
 houd van rand. (hoeveelheid 25).
 OK
- Menu *Effecten*
 < Kunstzinnige effecten < Penseel-
 streken
 (Vul bijvoorbeeld de volgende
 waarden in: Zacht 0, Haren 175,
 Breedte 5, Dekking 0, Lengte 15,
 Dichtheid 26, Hoek 311, Kleur zwart,
 hier kan heel veel mee gespeeld
 worden)
- Scherf *Lagen*
 < Aktiveer laag : Achtergrond
- Menu *Lagen*
 < Dupliceren
- Scherf *Lagen*
 Zet cursor op laag "Kopie Achter-
 grond"
 Toets op rechtermuisknop
 Er verschijnt een rolmenu.
 Aktiveer: Naam wijzigen
 Verander "Kopie Achtergrond" in
 Kopie 3
- Scherf *Lagen*
 Aktiveer laag: Kopie 1
- Menu *Aanpassen*
 < Grofkorreligheid toevoegen/
 verwijderen < Vloeiend met be-
 houd van rand; (hoeveelheid 25)
 OK
- Menu *Aanpassen*
 < Scherppte < Nog scherper
- Menu *Aanpassen*
 < Grofkorreligheid toevoegen/
 verwijderen < Vlekken verwijde-
 ren
- Menu *Aanpassen*
 < Grofkorreligheid toevoegen/
 verwijderen < Vloeiend met be-
 houd van rand; (hoeveelheid 25)
 OK
- Menu *Aanpassen*
 < Scherppte < Nog scherper
- Menu *Effecten*
 < Randeffecten < Accentueren
- Menu *Effecten*
 < Randeffecten < Alle zoeken
 (Er komt nu een zwart/wit-teke-
 ning op het scherm)
- Menu *Aanpassen*
 Helderheid en contrast < Histo-
 gram aanpassen
 (Voer bijvoorbeeld de volgende
 waarden in: laag 125, gamma 5,
 hoog 255; hier kan veel geëxperi-
 menteerd worden). OK
- Menu *Aanpassen*
 < Helderheid en contrast < Curven
 (kies voor standaard). OK
- Menu *Aanpassen*
 < Grofkorreligheid toevoegen/
 verwijderen < Peper en zoutfilter
 (Stipgrootte 1, Gevoeligheid voor
 stippen 1. Weinig of geen invloed
 gevonden). OK
- Menu *Aanpassen*
 < Vervaging < Gaussiaanse verva-
 ging, geef bereik 1 mee (weinig
 invloed). OK
- Scherf *Lagen*
 Aktiveer: Achtergrond
- Menu *Lagen*
 < Verwijderen
 Scherm: Laag verwijderen JA
 (In het scherm lagen moet nu het
 scherm Achtergrond verwijderd
 zijn).
- Menu *Lagen*
 Aktiveer laag: Kopie 1
 Verander mengmodus in vermenig-
 vuldigen (De kleur komt nu terug.)
 Aktiveer laag: Kopie 2,

Verander mengmodus in zacht licht.
 Aktiveer laag: Kopie 3,
 Verander mengmodus in zacht licht.

Menu *Aanpassen*

< Helderheid en contrast
 < Histogram aanpassen
 (Voer bijvoorbeeld de volgende
 waarden in: laag 125, gamma 3,
 hoog 255; hier kan veel geëxperi-
 menteerd worden, door wijziging
 van de gamma (1-5) worden de
 contourlijnen zwaarder). OK

Menu *Lagen*

Aktiveer Laag Kopie 1

Menu *Lagen*

< Samenvoegen < Alle lagen samen-
 voegen.

Menu *Aanpassen*

< Kleurtoon en verzadiging <
 Kleurtoon/verzadiging/helderheid
 (Bijvoorbeeld met de waarden:
 kleurtoon -2, verzadiging 60, hel-
 derheid 0, ook hier is veel variatie
 mogelijk). OK

Menu *Aanpassen*

< Helderheid en contrast < Ver-
 helderen, (kracht 3). OK

Menu *Aanpassen*

< Helderheid en contrast < Niveaus
 (probeer de waarden voor invoer-
 niveau 30 - 2 - 255, uitvoerniveau
 30 - 255, ook hier zijn veel moge-
 lijkheden vooral met het middel-
 ste ruitje). OK

Menu *Afbeelding*

< Fotolijst < kies een lijst die bij
 een aquareltekening past.

OK

Menu *Lagen*

< Samenvoegen < Alle lagen sa-
 menvoegen.

Gereedschapsbalk "A" tekst

Kies in opties voor gereedschap
 voor:

Lettertype > Grootte (36?)

Zet cursor op voorgrondkleur
 (rechts boven)

Aktiveer

Kies (kontrasterende kleur),
 zwart? OK

Cursor onder in de tekening in het
 witte veld, links.

Aktiveer

Type tekst in scherm Tekstinvoer,
 eventueel met de signatuur.

Toepassen

Schuif de tekstbalk op zijn plaats.

Menu *Lagen*

Lagen < Alle lagen samenvoegen

Gereedschap *Zoom*

Zoom naar 50 %?,

Menu *Beeld*

< Schermvullend voorbeeld

Als de aquareltekening naar uw zin is,
 kunt u hem afdrukken, bijvoorbeeld op
 aquarelpapier.

Veel succes,

Henk Rieke

Voorschoten

henkriek@casema.nl

*) www.corel.com/servlet/Satellite/nl/nl/Product/1166553941991; dit is kort:

<http://tinyurl.com/ynkqa6>. En bekijk ook het programma Corel Painter Classic

Zie bijvoorbeeld ook: <http://fotovisie.net/forum/index.php?showtopic=21414> voor filters in het al-
 gemeen bij Photoshop. Zelfs Ulead Photo Express SE heeft ingebouwde aquarel-effecten.

● Rhino's verhandelingen – Total Commander Tips ●

Rein de Jong

Zo maar wat tips over het gebruik van Total Commander. Niet gestructureerd. Gewoon zoals ze mij te binnen schoten of op mij afkwamen. Deze tips zijn ook te vinden op mijn website

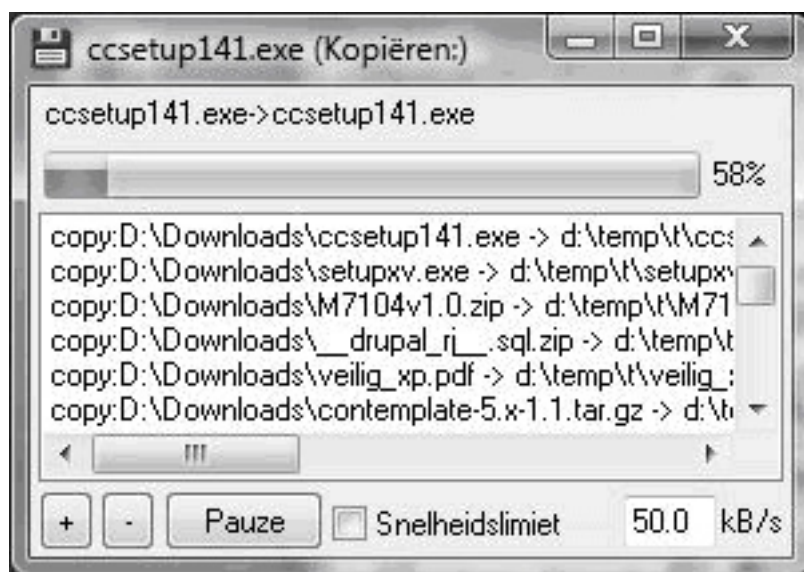
www.reindejong.nl Misschien staan er inmiddels meer. Mocht je zelf nuttige tips hebben..... Ik hou mij aanbevelen.

Altijd in de achtergrond kopiëren

Het is verstandig om kopieeracties standaard in de achtergrond (zie *figuur 1*) te doen. Normaliter moet je dan eerst op F2 drukken om de kopieeractie op de achtergrond uit te voeren. Voordelen:

- Je hebt TC direct weer tot je beschikking
- Grote kopieeracties worden volgtijdelijk uitgevoerd
- Kopiëren gaat sneller.

Realiseren door in wincmd.ini op te nemen:

figuur 1

```

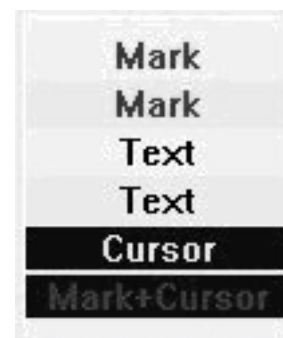
AlwaysCopyInBackground=2
AlwaysPackInBackground=1
AlwaysUnpackInBackground=1

```

De laatste 2 regels realiseren dat in/uitpakken van ZIP-bestanden ook in de achtergrond wordt uitgevoerd. De betekenis van de nummers staat in de help.

NB. Wanneer je weer in de voorgrond wenst te kopiëren, druk je simpel op F2.

Overige tune opties voor het kopiëren staan in de configuratie. Zie Configuratie -> Werking -> Kopiëren /Wissen. Geef daar in ieder geval aan welke schijfletters zich op dezelfde harddisk bevinden. Voor het overige raadpleeg de (Nederlandstalige) help.

figuur 2

Gebruik eens kleurtjes!

Kleurgebruik maakt het herkennen van bestandstypen en het lezen van bestandsinformatie een stuk eenvoudiger (Voorbeelden op mijn website, de hier getoonde figuren zijn helaas monochroom). Instellen bij Configuratie -> Weergave -> Kleuren. Allereerst Achtergrond2 een iets andere tint geven dan Achtergrond. Hiermee wordt bereikt dat om de andere regel een andere achtergrond wordt gegeven (*figuur 2*). Probeer ook eens een geïnverteerde cursor. Dan wordt het bestand onder de cursor een stuk duidelijker. Er

is overigens ook een utility: Aezay TC Color presets (<http://www.totalcmd.net/plugring/colorpresets.html>) die e.e.a. voor je kan instellen.

Naast het algemeen kleurgebruik kan ook per bestandstype een kleur worden toegewezen. Configuratie -> Weergave ->

figuur 3

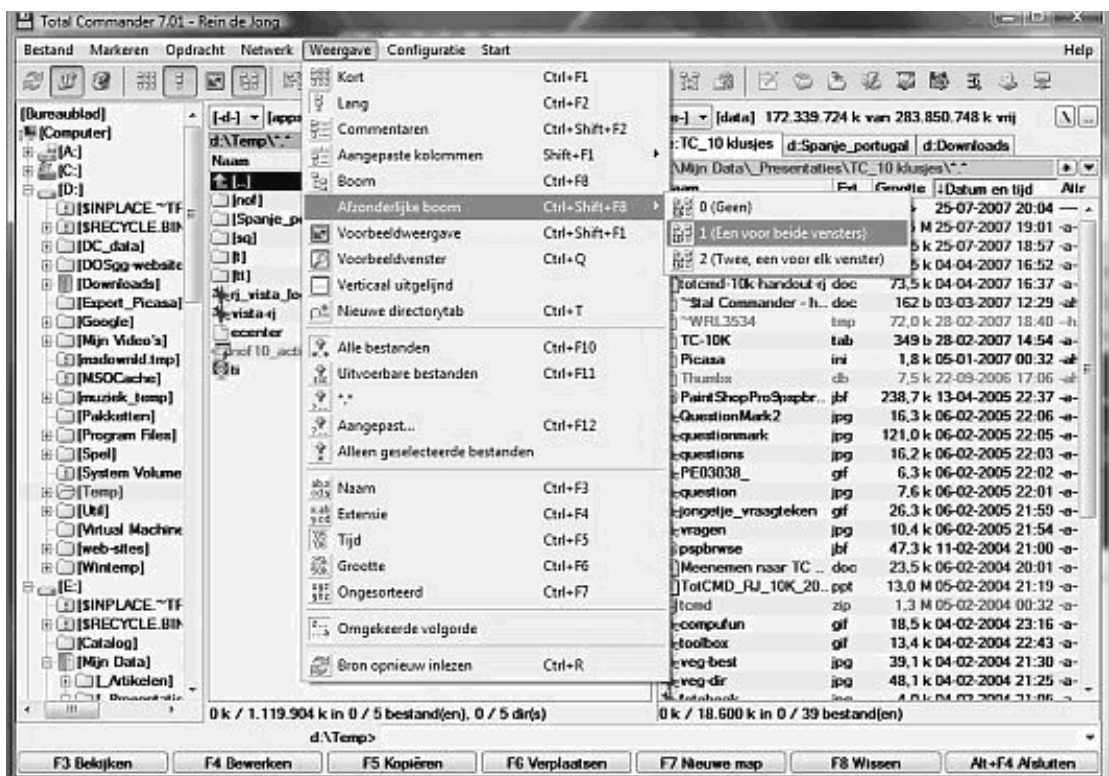
Kleuren -> Kleuren definiëren per bestandstype. Daar kunnen aan één of meer bestandstypen, maar ook aan bepaalde typen van bestanden of mappen, kleuren worden toegewezen. b.v. een directory of een ge-comprimeerde map (zie figuur 3). Merk op dat er meer dan één extensie kan worden meegenomen voor een kleur. Door het gebruik van inhoud-plugins kunnen de speciale voorgedefiniëerde 'bestandstypes' worden gebruikt (aangeduid met een > teken).

Gebruik een directoryboom

Ex-gebruikers van de verkenner verliezen wel eens het overzicht. De boom, zoals de verkenner toont, kan Total Commander (vanaf versie 7) ook laten zien (zie figuur 4). Er kan worden gekozen voor één boom voor beide vensters of een boom voor elk venster afzonderlijk. Inschakelen: Weergave -> Afzonderlijke boom. Sneltoets Ctrl-Shift-F8 (Herhaald indrukken voor de opties één, beide, geen). Wanneer er één boom wordt getoond, dan heeft een wijziging in de boom betrekking op het actieve venster.

Gebruik het voorbeeldvenster

Het voorbeeldvenster (Ctrl-Q) wordt door mij veelvuldig gebruikt om een voorbeeld of extra informatie te krijgen over het bestand of directory onder de cursor. Standaard kan Total Commander al veel informatie tonen, maar het wordt meer en meer bij het gebruik van lister-plugins (www.totalcmd.net/directory/lister.html) die

figuur 4

het tot een veelvoud uitbreiden. Zo kun je informatie krijgen over:

- foto's en afbeeldingen (zie artikel TC-K04 swBus 2006-5)
- Office-documenten (MS en OpenOffice)
- PDF's
- Torrentbestanden
- xBase (DBF, XML, etc.)
- Grafisch inzicht in directory- en bestandsgroottes
- etc...

TC op USB

Total Commander werkt prima vanaf een USB-stick. Er is een installatieprogramma (www.ghisler.com/usbinst.htm) voor gewone - en voor U3 sticks. Wanneer je alleen op Vistamachines werkt is alleen het aanmaken van een autorun.inf in de root van de stick voldoende. Wil je graag dat TC ook automatisch start op Win2000 en XP machines, dan is het progje USBAgent van het c't magazine voor computertechniek nodig. Het progje is vanaf www.reindejong.nl/totcmd/tips te downloaden.

Instellingen autostart bestanden:

autorun.inf:

```
[autorun]
open=STARTTC.EXE
label=Total Commander
icon=starttc.exe,0
```

USBAgent.inf

```
[usbagent]
ON=%basepath%\StartTC.exe
```

Met de verschillende .bar bestanden (meerdere werkbalken) kun je een heel menusysteem maken om diverse portable apps vanuit TC en vanaf de stick te starten. Hierover komt nog een apart artikel in de volgende Bus. Ga je alvast zelf aan de slag, maak dan gebruik van de volgende parameters in de .ini files en .bar bestanden:

```
%COMMANDER_PATH% pad waaruit TC
wordt gestart
%COMMANDER_DRIVE% drive waarvan
TC is gestart.
```

TC op meerdere machines

Met dank aan Eric Boeree.

Als TC op meer dan één machine wordt uitgevoerd en je wilt dezelfde configuratie gebruiken, dan kan dat het meest simpel door de wincmd.ini op te splitsen in een deel dat op beide machines gelijk is en een deel dat verschillend is. Het gelijke deel laat je in wincmd.ini staan en het ongelijke deel kun je met RedirectSection in een ander bestand plaatsen. Het betreft meestal de secties waar de schijfindeling en de schermgrootte staan.

Gebruik het als volgt:

```
[user]
RedirectSection=%COMMANDER_PATH%\ini\
%COMPUTERNAME%.ini
```

In de ini-dir staan dan verschillende ini-bestanden met de specifieke aanpassingen voor die PC (Dirmenu/usermenu, buttonbar, etc)

Als er nu updates zijn geweest of nieuwe plugins zijn toegevoegd, kan de complete TC-directory van PC A naar PC B gekopieerd worden, om zo alle updates gelijk te trekken, zonder dat de PC-specifieke settings overschreven worden.

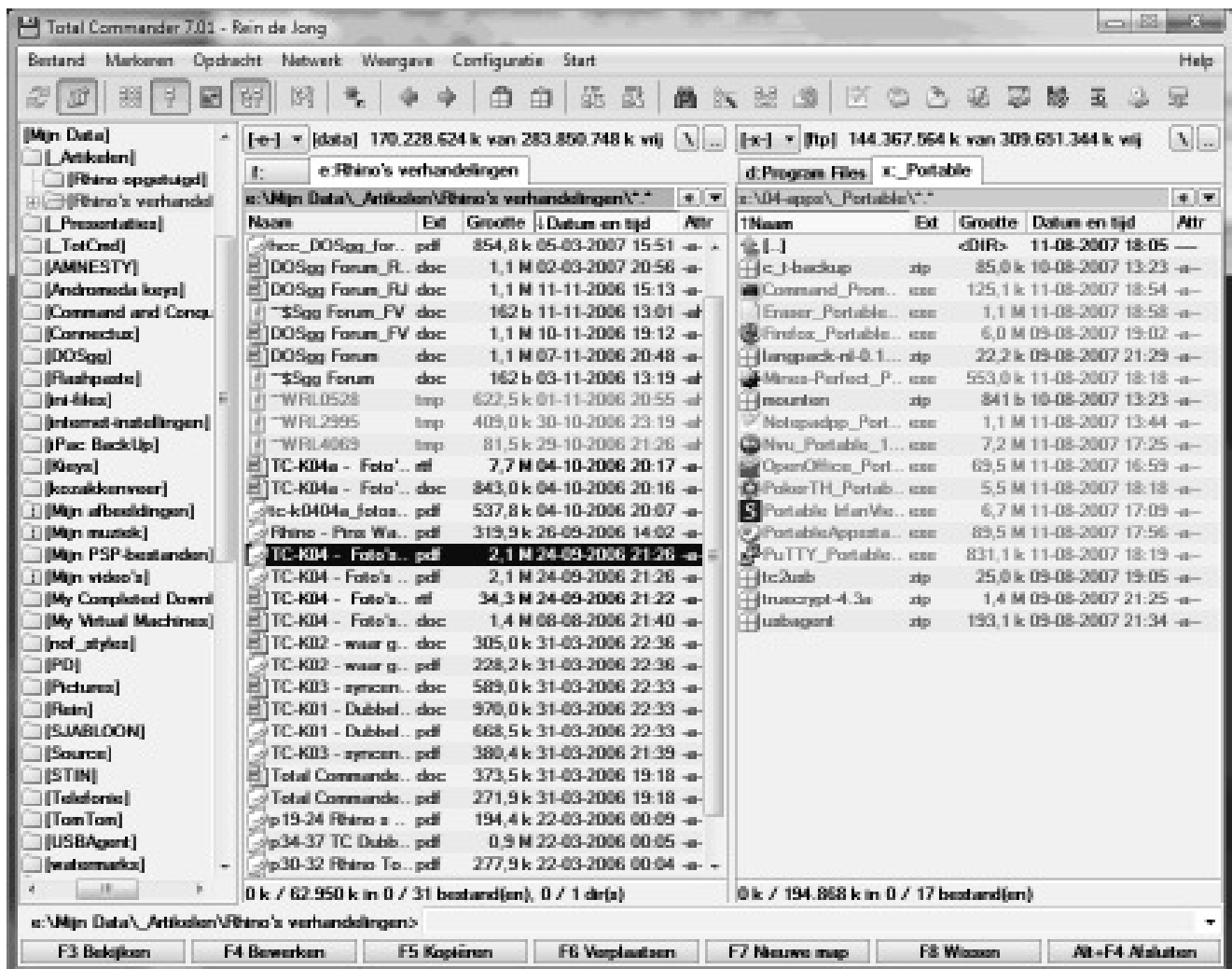

● Rhino's verhandelingen – Total Commander V7.01 ●

Rein de Jong

Juni 2007 is Total Commander 7 uitgekomen. Gebruik je nog de oude versie Upgrade Nu! De belangrijkste wijzigingen en verbeteringen in Total Commander 7.01:

- Bijgewerkte gebruikersinterface: platte knoppen ook in XP, nieuwe bestandlijst iconen, schijficonen, en balkiconen (gemaakt door een externe ontwerper), iconen in het hoofdmenu (optioneel).
- Achtergrond kleur kan apart voor even en oneven regels gedefinieerd worden
- Inhoud vergelijken, nu mogelijkheden voor het bewerken van bestanden, en daarna handmatig synchroniseren
- Aparte boomvensters: Voor één of beide bestandsvensters, of voor ieder één
- Lister heeft nu ook een tekstcursor, kan beelden centreren en te grote beelden verkleinen
- Attributen veranderen, er kunnen nu waarden van inhoudplug-ins gebruikt of veranderd worden

- Het loggen van bestandshandelingen
 - Toon de schijfletter in tabbladen
 - Bestandssysteem plug-ins kunnen nu aangepaste kolom-men en voorbeeldweergaven ondersteunen
 - 32-bitversie van de zip-zelfuitpakken-de module sfxhead.sfx, omdat Windows Vista niet langer 16-bit programma's ondersteunt
 - %COMMANDER_DRIVE% wijst naar de disk (bijv. C: zonder backslash \) van waaruit Total Commander gestart werd.
 - Uitgebreid hernoemen: Ook doelnamen kunnen aangepast worden
 - Meer opties in de kopieer/overschrijf-dialoog: Inhoud vergelijken, Doel hernoemen, automatisch hernoemen, kopieer alle kleinere, of alle grotere
 - Directory's uitsluiten in 'Toon'- 'Aangepast...', bijv. via *.* | .csv\
 - Grotere maximum opdrachtregel-lengte (nu 8191 (XP) of 2047 karakters (Windows 2000))
 - Sorteert met extra kolommen, bijv., naar grootte, en dan naar datum/tijd: Ctrl+Klik op de extra kolommen
 - Pad automatisch aanvullen in commandoregel, huidige directory, kopieerdialoog, enz.
 - Gebruik Shift+Del om ongewenste regels te verwijderen uit diverse comboboxen: Opdrachtregel, zoekfunctie, meervoudig hernoemen-tool, enz.
 - Secure FTP over SSL/TLS, geef de URL als volgt: <https://ftp.servername.com>.
 - Heeft OpenSSL DLL's van www.openssl.org nodig in de Totalcmd directory.
 - Aangepaste door gebruiker gedefiniëerde opdrachten voor hoofdmenu en sneltoetsen
 - Alias commandos voor de opdrachtregel voor interne opdrachten of externe programma's
 - Overschrijf dialoog om previewbeelden en aangepaste velden te tonen
 - Bij het falen van kopieer/verplaats/wis/maak-directoryhandelingen vanwege beperkte rechten, wordt de gebruiker gevraagd of hij als beheerder wil kopiëren. Sta de gebruiker ook toe te lezen vanuit een ontoegankelijke directory als hij het administrator-wachtwoord kent.
 - Zoeken op FTP servers
- Veel plezier bij het gebruik van Total Commander.
- Total Commander downloads:
www.ghisler.com
- Total Commander NL Help
www.ghisler.com/languages.htm
- Total Commander NL forum
<http://ghisler.ch/board/viewforum.php?f=9>
- Mijn site over o.a. Total Commander
www.reindejong.nl

● GigaHits 2007-5 ●

Henk van Andel

Het DiscTeam heeft de afgelopen maanden niet alleen maar stil gezeten op Ibiza. Deze keer maar liefst ca 600 nieuwe programma's op GigaHits 2007-5!

Ook nu is het aanbod weer zeer gevarieerd. Het is daarom moeilijk een overzicht te geven. Enkele 'grepen' uit de inhoud willen we toch hier vermelden.

De netwerk-afiniciado's komen deze keer weer bijzonder aan hun trekken met ca. 40 programma's. Beheer- en analyse-tools, sniffers, beveiligingen, draadloze netwerken, ze zijn er allemaal bij.

Al een aantal keren konden we geen spellen opnemen wegens ruimtegebrek. Deze keer hebben we uit de voorraad rond de 30 spellen op de GigaHits gezet. Met voorrang, op veler verzoek. In vele categorieën, voor jong en oud, er is vast wel wat voor je bij. Zodra we weer ruimte hebben, volgen er meer.

De Linux-liefhebbers komen deze keer minder aan hun trekken. Maar de voorgaande keren zijn ze natuurlijk wat verwend. Nou ja, ook weer niet helemaal, want Sabayon bleek niet vanaf ons multiboot-menu te installeren. Dat kwam door een bug in een 'uitpakutility' van Ubuntu met de Gnome-desktop; KUbuntu (met de K desktop) had wel een correct werkende utility.

Tja ... De bug is gemeld aan de makers. En deze keer staat Sabayon er weer op, je kunt deze opstarten door vanaf GigaHits 2007-05 te booten. Op GigaHits 2007-05 staat ook een Linux live distributie, de BackTrack 2 LiveCD. Je kunt deze zelf op een CD-R branden, maar ook op een USB-stick zetten. Je hebt dan zo'n 300 veiligheids-tools.

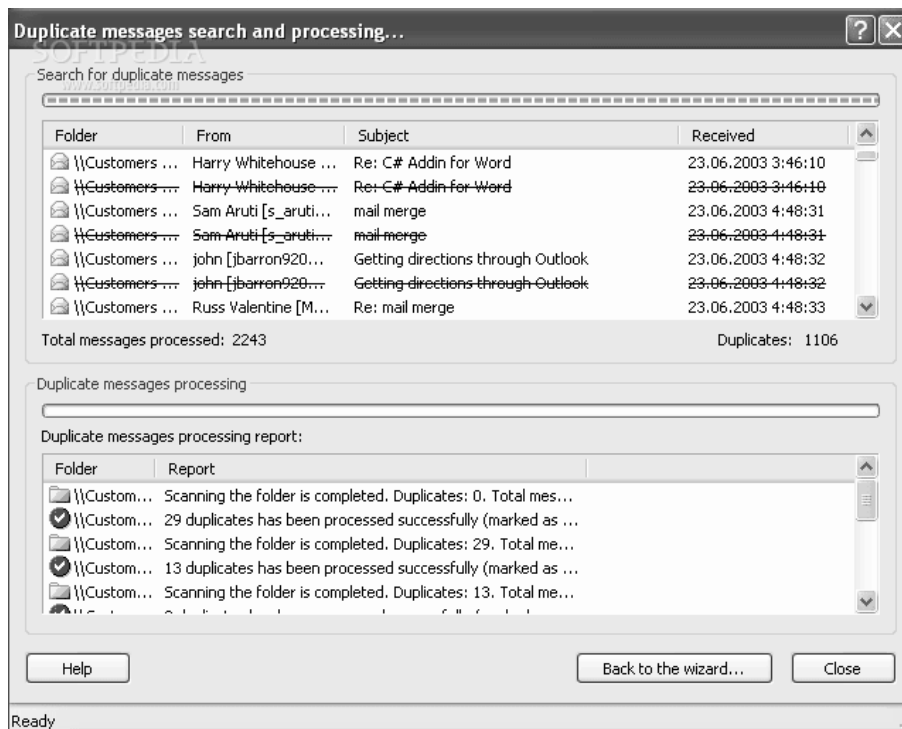
Daartegenover staat dat voor de Windows-liefhebbers Virtual PC 2007 in 32 en 64 bits smaken zijn opgenomen. We bereiden trouwens een 'special' voor met virtualisatie-software. Als het meezit, komt die in november uit. Maar Virtual PC wilden we jullie toch maar vast beschikbaar stellen.

Een zwaartepunt is ook het onderdeel Communicatie. Met vooral veel utilities voor de bekende email programma's. Snuffel daar eens in, je zult zien dat er een groot aantal minder bekende moge-

lijkheden is die je email-leven kunnen vergemakkelijken. Maak backups van je berichten, herstel je berichtendatabase,

ma's in de groep Multimedia-Grafisch. Dat komt trouwens goed uit met al die digitale vakantiefoto's.

Voor de late vakantie-gangers hebben we wat vertaalprogramma's en woordenboeken, zie Educatie-Taal. Eigenlijk was dit een bijproduct. Het DiscTeam is namelijk bezig met een 'vertaal-masjien' voor de Previews op de GigaHits. Als je suggesties hebt voor dit 'vertaal-masjien', horen we dat graag. We zijn er namelijk nog niet helemaal uit.

enz. En dan heb je natuurlijk vroeg of laat een aantal berichten dubbel. Jakkies! Als je Outlook Express (nog) gebruikt, heb je geluk, want we hebben daar een programma voor om de dubbelen er weer uit te halen.

O ja, heb je ook zo'n last van Spam? Dat hoeft niet, hoor! Op GigaHits 2007-05 staan ca 5 high-tech-programma's die spam uit je mail filteren.

Op het gebied van veiligheid bieden we ook een groot aantal programma's aan. Je kunt immers nooit voorzichtig genoeg zijn. Anti-virus t/m cryptografie.

Het DOSgg Windows Platform heeft ook weer goed in de bus geblazen. Circa 50 specifieke utilities en programma's voor Windows. Vooral voor XP en Vista. Ook het DOSgg DigiFoto Platform is soms niet te stuiten. Deze keer zo'n 30 program-

Zie ook de vele programma's op het gebied van Internet. Ook de laatste Firefox en Thunderbird, om er enkele van te noemen.

Enkele curiosa? Climate Change Stopper, Current Weather, Digital Hairdressing Saloon, Map Creator. Je vindt ze gemakkelijk op de GigaHits door de ingebouwde zoekmachine te gebruiken.

De hoofdredacteur van de *SoftwareBus* begint al zorgelijk naar me te kijken. De beschrijving van de inhoud van de GigaHits komt tegen de sluitingstijd van de redactie. En hij ziet dit verhaal groeien, terwijl de ruimte nog maar beperkt is. Kortom, ik moet het hier bij laten. Je zult verder zelf moeten kijken. Moeilijk is dat niet, de GigaHits hebben een gemakkelijke en overzichtelijke menustructuur. En een zoekmachine.

VoIP Xtra 2008 CD-ROM op 22 september beschikbaar

In navolging van de VoIP Xtra CD-ROM van vorig jaar, brengt de DOSgg op 22 september een nieuwe uitgave uit over hetzelfde thema. Hiermee willen we de doelgroep 'updaten' op het gebied van Voice over IP, oftewel bellen via internet. Ongetwijfeld zal dit bijdragen aan het gebruik van deze nieuwe techniek. Nog bang door de horror stories over 'Internet plus bellen' van KPN? Er zijn veel betere en veel goedkopere oplossingen. Je vindt het allemaal op de VoIP Xtra 2008 CD-ROM.

Toen we aan dit project begonnen, waren we al snel verbaasd over de snelle ontwikkeling sedert vorig jaar. Er is nu veel meer software beschikbaar over een breder terrein. Eigenlijk had het een DVD-ROM moeten worden, maar we hebben ons beperkt tot een CD-ROM door een strenge selectie te maken van de meest interessante software. Al met al toch nog zo'n 200 programma's. In een aantal gevallen hebben we volstaan met het opnemen van download-links, waar het om ruimteverslindende programma's ging, zodat je die zelf (met een breedbandverbinding) kunt downloaden. *Downen* heet dat tegenwoordig in goed Nederlands.

Nieuwe ontwikkelingen zijn onder andere het bellen via Internet met je mobieltje. Bij voorkeur een mobieltje met Wi-Fi. Daar komen er steeds meer van. Thuis, op kantoor of onderweg kun je dan gratis bellen, zolang je maar toegang hebt tot WLAN. Maar ook zonder

WiFi/WLAN kun je goedkoop bellen met je mobieltje. Call back, call through, via GPRS/UTMS-dataverbindingen, via 'lokale' toegangsnummers, enzovoort. De VoIP Xtra 2007 heeft een speciale afdeling voor deze nieuwe geldbesparende techniek.

Interessant zijn ook de mogelijkheden om te bellen met je PDA. Vooral als daar WLAN op zit. De belangrijkste software om dit mogelijk te maken hebben we opgenomen.

Nieuw zijn ook de overzichten weblinks voor verdere informatie en software op het gebied van VoIP. Want zoals hierboven al vermeld, moesten we een selectie maken. En natuurlijk zit daar ook informatie bij over de technisch en financieel interessante aanbieders.

Op de VoIP Xtra CD-ROM vindt je verder veel software voor de wereldstandaard SIP en voor Skype. Zoals softphones en allerlei utilities rondom het gebruik van VoIP. Wist je dat alleen al voor Skype op de Skype site zo'n 150 *Extra's* beschikbaar worden gesteld? De belangrijkste vindt je de VoIP Xtra 2008 CD-ROM.

Ook voor degenen die verder willen dan alleen bellen, is deze CD-ROM interessant. Er staan een aantal gratis pakketten op om je eigen VoIP-server te maken. Zoals Asterisk, ook in de professionele/commerciële wereld wordt deze software vaak toegepast. Dat gaat zover, dat je je eigen internet telefoonmaatschappij zo kunnen beginnen. Com-

pleet met rekeningen sturen. Of dat mag, weet ik niet. Maar het is toch leuk om ermee te experimenteren, nietwaar? En misschien wordt het een miljarden-business. Pas dan wel op dat het geen rode cijfers worden, want het zal niet

meevallen om rijk te worden van al die bellers via Internet.

Ook video conferencing, messengers (gecombineerd met telefonie) en dergelijke zijn van de partij. En informatie over VoIP.

● Een praktijkervaring met VoIP ●

Henk van Andel

Voor degenen die nog niet zo goed weten wat ze met VoIP aanmoeten, wil ik hier heel kort wat vertellen over mijn ervaringen.

Al mijn telefonie gaat via Internet, via mijn ADSL-verbinding. Die hoeft daarvoor niet eens zo supersnel te zijn. Sterker nog, het langzaamste ADSL-abonnement op de markt voldoet. Mijn ADSL gaat over een KPN-lijn met Belbudget-abonnement, dat heeft een inkomend nummer en kost nauwelijks meer dan 'kaal koper'. Dat inkomende nummer staat ergens op een brief van KPN, maar is voor mij verder niet interessant. In geval van nood zou ik ook met deze lijn kunnen bellen, alhoewel de 'telefoontikken' dan heel erg duur zouden zijn. Maar we hebben natuurlijk ook enkele mobieltjes in huis.

Via een VoIP ADSL-modem (in mijn geval: een Fritz!Box Fon 5012, die overigens niet in Nederland op de markt is, maar er zijn vele alternatieven) is een (ISDN) huiscentrale verbonden. Aan een Fritz!Box kan ook een inkomende analoge en/of ISDN lijn aangesloten worden. Dat is wel comfortabel, want dan komen inkomend (KPN, kabelaar etc) en uitgaand verkeer samen en kun je dus met één telefoon in huis alles afhandelen. Zeker in een overgangsfase is dat interessant. Ook bijvoorbeeld 112 kun je dan via de vaste lijn bellen, want via VoIP gaat dat lang niet in alle gevallen.

Maar ik heb inmiddels een nog wat verder gaande oplossing. Mijn vroegere KPN (ISDN) nummer is geporteerd naar VoIP (Budgetphone.nl). Hierover komen inkomende gesprekken binnen, keurig met nummerherkenning. Uitgaande gesprekken worden door de Fritz!Box afgevangen en omgeleid naar VoIP, in mijn geval een VoIPBuster-account waarmee je per week 300 minuten gratis kunt bellen naar vaste nummers in Nederland en nog zo'n 30 landen.

De kosten? Naast het ADSL abonnement en de koperdraad van KPN (je raad het al: dat had ik toch al) kost Budgetphone en VoIPBuster mij nog geen Euro 50 per jaar. Dat is inclusief BTW en het is bovendien nog beltegoed ook; dat wordt bijvoorbeeld gebruikt naar mobiele nummers.

Ervaringen? De huisgenoten merken er niets van. Ze bellen met de vertrouwde oude (draadloze) telefoons en de verbindingen zijn uitstekend. De omschakeling van inkomende gesprekken van KPN naar VoIP ging vlekkeloos en ongemerkt voor de huisgenoten. Maar je moet dan wel netjes de regeltjes voor portering volgens. Anders zit je op een gegeven moment zonder inkomende telefoon of ben je zelfs je nummer kwijt.

Zelf bel ik overigens ook thuis met mijn 'mobieltje'. Een smartphone met WiFi (Nokia E60). Daarop gebruik ik een account van mijn GSM-provider, waarmee ik per maand

gratis 1000 minuten naar vaste nummers in Nederland kan bellen. Debitel One heet dat. Maar in principe zou ik het ook via VoIPBus-ter en de Fritz!Box kunnen configureren.

Bedrijfszekerheid? De ironie wil dat bellen via VoIP veel betrouwbaarder is gebleken dan bellen via KPN. Helaas heb ik nogal wat storingen gehad op de KPN lijn waar ook de ADSL-verbinding over binnen komt. ADSL bleek veel robuuster dan telefonie! In vele gevallen belde ik de storingsdienst van KPN via VoIP over de lijn waarop telefonie van

KPN niet meer werkte wegens (meestal) een kortsluiting naar aarde. Inmiddels heeft de KPN de storingen netjes verholpen.

Bovenstaande oplossing vergt wat specifieke kennis en ervaring. Ik zal het zeker niet voor iedereen aanraden. Maar toch blijkt dat velen het kunstje kunnen nadoen. In mijn familie en kennissenkring zijn dat er inmiddels tientallen. Zo langzamerhand ontstaat de situatie dat VoIP en een SIP-account net zo gemeengoed worden als bijvoorbeeld surfen op internet en e-mailen.

Belangrijkste bedreiging van afgelopen maanden gevaarlijk voor elke pc-gebruiker

In de maandelijkse top tien van bedreigingen, opgesteld door virusbestrijder NOD32, gaat Trojan downloader *Ani.Gen* al voor de vierde maand aan kop.

Ani.Gen richt zich specifiek op kwetsbaarheden in ani-bestanden. Deze bestanden maken geanimeerde cursors mogelijk, zoals het bekende zandloperkje. De meeste mensen maken gebruik van het standaard Windows- uiterlijk, ook wel 'thema' genoemd. Ook in het standaard-thema wordt gebruikgemaakt van deze geanimeerde cursors. Speciale thema's om het scherm uiterlijk een bijzonder tintje te geven, leveren een extra gevaar, omdat het dan vaak gaat om geanimeerde cursors.

NOD32 wijst op het (eigen)belang van proactieve, heuristische virusscanners. Malware-schrijvers maken varianten op bestaande bedreigingen. Het antivirus-front zal dus naar overeenkomstige kenmerken tussen bedreigingen blijven kijken. Nieuwe namen in de lijst zijn *Obfuscated* op

nr.6 en *Adware.Ezula* op 7. *Obfuscated* is een trojaanse bedreiging die van verschillende underground-sites ongemerkt is te downloaden. De naam verwijst naar de di-

1. TrojanDownloader Ani.Gen3,66%
2. Win32Rjump.A2,13%
3. INF.Autorun1,99%
4. Win32/Pacex.Gen1,61%
5. Win32/Adware.Virtumode1,46%
6. Win32/Obfuscated1,46%
7. Win32/Adware.Ezula1,37%
8. Win32/Adware.Virtumode.KI	..1,01%
9. Win32/Netsky.Q1,00%
10. Win32/Spy.VBStat.J0,97%

verse encryptie-methoden om zichzelf te verbergen voor beveiligingssoftware. *Ezula* is adware dat wordt gebruikt om advertenties naar geïnfecteerden te sturen en vervolgens andere kwaadaardige componenten te downloaden.

Verder staan in de top 10 oude bekenden *Netsky.Q*, de worm die zichzelf verstuurt als e-mailbijlage, en *Virtumonde.KI*, een variant van *Virtumonde*.

ThreatSense.Net, het onderzoeksrapport, bevat zeer uitgebreide detectiestatistieken en verzamelt data van meer dan tien miljoen computersystemen van NOD32-gebruikers (op anonieme basis). Het systeem inventariseert alle soorten bedreigingen waar computergebruikers mee te maken krijgen op hun systeem.

● Vraagbaken DOSgg ●

De VraagBaak-medewerkers zijn o.a. te bereiken via e-mail. Hieronder staan de namen, specialisaties en de e-mail-adressen.

Indien u *telefonisch* uw vraag wilt stellen, bel dan: **0317 707 425** of **0317 707 426**. zie hiervoor ook onze website www.DOSgg.nl onder *DOSgg HelpDesk*.

Onderwerp:	Medewerker:	Specialisatie:	E-mailadres:
Windows Vista	Bas v.den Dikkenberg		bd@vraagbaak.dosgg.nl
	Cees Jacobs		cj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ruud Uphoff		ru@vraagbaak@dosgg.nl
	Hans Schuts		hs@vraagbaak.DOSgg.nl
Windows XP	Antoon van Rijn	Home & Pro	ar@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Jacobs	Home & Pro	cj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Joep Bär	w.o.Habo	joepb@vraagbaak.DOSgg.nl
	Piet Molema	Genealogie	pm@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ruud Uphoff	Pro	ru@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ed Smits	Home	es@vraagbaak.DOSgg.nl
	Sander Wendling	Home & Pro	sw@vraagbaak.DOSgg.nl
Overige Windows	Arnold Spijker	3.x/95/98	as@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Jacobs	Alle	cj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Vader	95/98	cv@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ed Smits	95/98	es@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Geldermans	95/98	hg@vraagbaak.DOSgg.nl
Linux	Ger Wesselink		gw@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Jacobs		cj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Lunsing	w.o. Habo	hl@vraagbaak.DOSgg.nl
	Johan Holstein		jh@vraagbaak.DOSgg.nl
	Willem v.der Poel		wp@vraagbaak.DOSgg.nl
Netwerken	Antoon van Rijn		ar@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Geldermans		hg@vraagbaak.DOSgg.nl
	Rein de Jong		rj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Schuts	Internet	hs@vraagbaak.DOSgg.nl
	Sander Wendling	ADSL	sw@vraagbaak.DOSgg.nl
Office-pakket	Aard Sauer	Corel	aard@vraagbaak.DOSgg.nl
	Arnold Spijker	Spreadsheets	as@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cees Jacobs	XP PowerPoint	cj@vraagbaak.DOSgg.nl
	Cor Nouws	OpenOffice	cn@vraagbaak.DOSgg.nl

Onderwerp:	Medewerker:	Specialisatie:	E-mailadres:
Office-pakket	Evert van der Bos	Access	eb@vraagbaak.DOSgg.nl
	Fedde Kortstra	Access	fk@vraagbaak.DOSgg.nl
	Jacobus van Laatum	XP	jl@vraagbaak.DOSgg.nl
	Jan Biemans	Tekstverwerken	jb@vraagbaak.DOSgg.nl
	Jan van Doorn	Database	jd@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Roelofswaard	Excel	hr@vraagbaak.DOSgg.nl
	Kees van Gorp	Spreadsheets	kg@vraagbaak.DOSgg.nl
Beeldbewerken	Bert Martens	Photoshop	bm@vraagbaak.DOSgg.nl
	Isja Nederbragt	The GIMP	in@vraagbaak.DOSgg.nl
	Rinus Alberti	Photoshop	ra@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ton van Doorn	Video	td@vraagbaak.DOSgg.nl
Webontwerp	Bas v.den Dikkenberg		bd@vraagbaak.DOSgg.nl
	Hans Vosman		hv@vraagbaak.DOSgg.nl
Hardware	Fred Soer		fs@vraagbaak.DOSgg.nl
	Louis Baesjou		lb@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ton van Doorn		td@vraagbaak.DOSgg.nl
Virus/veiligheid	Antoon van Rijn		ar@vraagbaak.DOSgg.nl
	Ron de Wit		rw@vraagbaak.DOSgg.nl
	Wim Kwint		wk@vraagbaak.DOSgg.nl
Internet telefonie	Florus Vogelaar		fv@vraagbaak.DOSgg.nl
	John van der Laak		jvdl@vraagbaak.dosgg.nl
	Bas v.den Dikkenberg		bd@vraagbaak.DOSgg.nl
	Kees van Eeten		ke@vraagbaak.DOSgg.nl

Meer hulp van de DOSgg

Door vrijwilligers voor vrijwilligers. DOSgg-leden kunnen gebruikmaken van diverse manieren om antwoorden te krijgen op hun vragen.

■ Daarom alleen al is het aan te bevelen lid te worden van de DOSgg. De DOSgg-VraagBaak is niet alleen via genoemde e-mailadressen en telefoonnummers bereikbaar, maar hulp en informatie is ook te verkrijgen via:

- het katern *Systeemkennis* op de website www.DOSgg.nl
- internettelefonie. Zie daarvoor www.DOSgg.nl.
- het DOSgg-Forum: <http://forum.DOSgg.nl/index.php>. Antwoorden en reacties komen ook van andere forumbezoekers.
- nieuwsgroepen, newsserver: news.DOSgg.nl
Op de websites van de DOSgg is te lezen hoe de aanmelding verloopt. Forums en Nieuwsgroepen zijn grotendeels aan elkaar 'gespiegeld'.
- de bijeenkomsten van de DOSgg in De Bilt op 4 zaterdagen (in 2007) en andere evenementen, zoals de HCC-dagen. (Geen HCC-dagen in 2007).
- diverse DOSgg-platforms hebben eigen informatie-faciliteiten

● Colofon ●

De *SoftwareBus* is het officiële periodiek van de *Vereniging DOSgg* en verschijnt 6 keer per jaar.

De *SoftwareBus* is ook voor visueel gehandicapten beschikbaar. Nadere informatie bij de abonnementenadministratie (zie hierna).

Elk nummer gaat vergezeld van een DVD-ROM met speciaal geselecteerde software.

Abonnementenadministratie

DOSgg - SoftwareBus

Postbus 142

3960 BC Wijk bij Duurstede

e-mail: abonnementen@DOSgg.nl

Postbankrek.nr.: 206202

IBAN: NL62 PSTB 0000 2062 02

BIC: PSTBNL21

Abonnementenprijzen in €:

	Per incasso	anders
DOSgg-leden	12,00	14,50
Niet-DOSgg-leden	18,00	20,50
Buitenland	zie www.DOSgg.nl	

Abonnementen lopen per kalenderjaar

Opgave abonnement SoftwareBus:

- via formulier op www.DOSgg.nl
- via formulier bij de e-mailing
- via een e-mail naar abonnementen@DOSgg.nl

Opzegtermijn van abonnement:

Opzeggen minstens 3 maanden vòòr het einde van de abonnementsperiode.

- schriftelijk aan:
DOSgg, Postbus 142,
3960 BC Wijk bij Duurstede
- e-mail: abonnementen@DOSgg.nl

Vermeld uw e-mailadres voor bevestiging van uw opzegging.

Mutaties van niet-DOSgg-leden: Abonnementenadministratie, Wijk bij Duurstede.

Adreswijzigingen DOSgg-leden:

Postbus 6160, 2001 HD Haarlem
Antwoordnr. 1659, 2000 VC Haarlem
tel. 0900 - 4222267 (€ 0,22 /minuut)
e-mail: info@hccservice.nl

Kleine advertenties

Gratis voor particuliere abonnees, uitsluitend t.b.v. de (persoonlijke) hobby, voor aanbieden of zoeken van hardware/software/informatie. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden advertenties te weigeren. *Opgave bij de redactie.*

SoftwareBus (*niet* voor abonnementen)

Redactie: Kees van der Vlies, cvdvlies@doge.nl
Dennis van Hoof en Rob de Waal Malefijt

Bestelservice: DOSgg

Postbus 142

3960 BC Wijk bij Duurstede

Ineke Kopuit (abonnementen@DOSgg.nl)

Druk: Weemen Grafische Groep

Postbus 12 www.weemen.nl
5830 AA Boxmeer

Ontwerp omslag en opdruk GigaHits:

Okker reclame
Electronenstraat 6
3903 KJ Veenendaal

GigaHits DVD-ROMs:

Coördinatie: Henk van Andel (a.i.)

CD- en DVD-ROM-informatie:

GigaHits: dvd@DOSgg.nl

Bij opzegging van het HCC- of DOSgg-lidmaatschap wordt het abonnement op de SoftwareBus *niet* automatisch beëindigd.

● Vereniging DOSgg ●

De DOSgg ondersteunt gebruikers van computerbesturingsystemen voor thuisgebruik, zoals alle versies van MS Windows en Linux. Het lidmaatschap staat open voor leden van de hcc, en is gratis als men deze gebruikersgroep als eerste aan de hcc opgeeft. Is men al lid van een andere gebruikersgroep, dan bedragen de extra kosten € 2,38 per jaar.

Deze systematiek verandert in 2008.

De contributie voor het lidmaatschap van de hcc is afhankelijk van de pakketkeuze, bijv. al dan niet met het tijdschrift *Computer!Totaal* en/of een ander blad (bijv. *ZOOM.nl* of *Tips & Trucs*. Altijd gratis toegang tot het HCCnet, en de HCC-dagen (m.u.v. Basislidmaatschap).

Het *Basislidmaatschap* zonder tijdschrift kost tot eind 2007 € 10,- per jaar. **Vanaf 2008 zijn de lidmaatschappen anders.**

Zie voor het actuele aanbod: www.hcc.nl.

De DOSgg is een zelfstandige dochtervereniging van de hcc. De DOSgg is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Tilburg onder nummer 30123097.

Platforms

Een *platform* is een groep van leden die actief zijn rond een specifiek thema en dat onder de aandacht van de overige leden brengen. Op dit moment zijn er onder andere Platforms voor Windows, Linux, web-ontwerp, digitale videobewerking (DigiVideo), digitale fotobewerking (DigiFoto), Muziek, en een VoIP-forum.

Meer informatie staat op onze website www.DOSgg.nl

Bijeenkomsten

De DOSgg houdt drie maal per jaar of meer, op zaterdag, een bijeenkomst in het H.F. Witte-Centrum te De Bilt. Daarnaast geven wij acte de présence 'in de regio'. Op deze bijeenkomsten zijn er lezingen, workshops en demonstraties over actuele onderwerpen en zijn DOSgg-artikelen te koop.

Ook kunt u er terecht met uw vragen en problemen. Deze DOSgg-dagen vormen tevens voor veel leden een ontmoetingsplaats, waar vaak over nog heel veel andere zaken wordt gepraat dan alleen over computers.

Bestuur

- **Voorzitter:** Henk van Andel (voorz@DOSgg.nl)
- **Secretaris:** Florus Vogelaar
Hobbemalaan 78, 7312 MV Apeldoorn.
telefoon: 055 - 3552130
e-mail: fvogela@doge.nl
- **Penningmeester:** Gerard Hoijtink
(penningmeester@DOSgg.nl)
Postbank: 3827698 t.n.v. DOSgg, Epe
- **Publicaties:** Kees van der Vlies
(cvdvlies@doge.nl)
- **Lid:** Sander Wendling (wendling@planet.nl)
- **Lid:** John van der Laak (JohnvdLaak@hccnet.nl)
- **Lid:** Christ van Hezik (cvhezik@doge.nl)